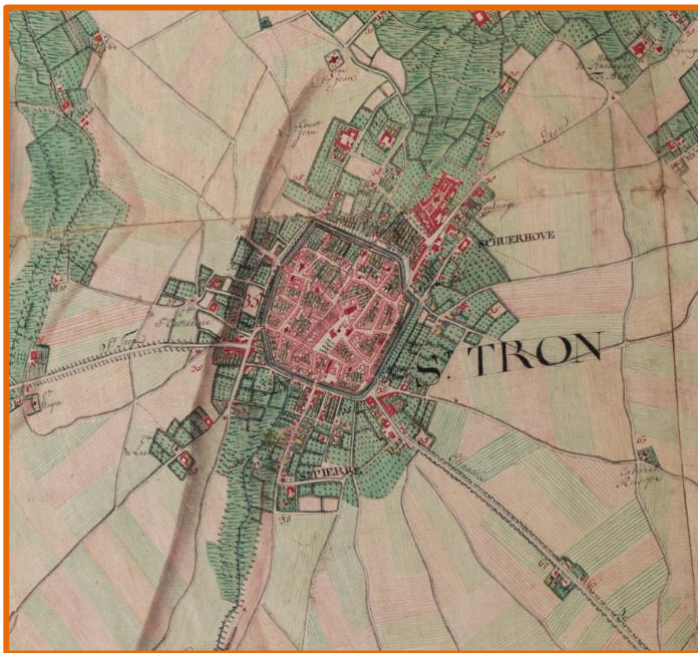




ARCHEOLOGIENOTA SINT-TRUIDEN - STENAARTBERG

J. CLAESEN, B. VAN GENECHTEN,
E. AUDENAERT & A. DOUCET

FEBRUARI 2020



Titel

Archeologienota zonder ingreep in de bodem. Sint-Truiden - Stenaartberg

Auteur(s)

Jan Claesen, Ben Van Genechten,
Evelien Audenaert & Alexander Doucet

Projectnummer

2020A239

Plaats en datum

Kortenaken, februari 2020

Reeks en nummer

ARCHEBO rapport 2020A239
ISSN 2034-5615

© 2020 ARCHEBO bvba

ARCHEBO aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen worden in een geautomatiseerd gegevensbestand, en/of openbaar gemaakt worden in enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie of enige andere wijze, zonder voorafgaandelijke toestemming van de opdrachtgever.

INHOUD

1	Inleiding	4
1.1	<i>Algemeen</i>	4
1.2	<i>Beschrijving onderzoekopdracht</i>	4
1.3	<i>Doelstellingen</i>	7
1.4	<i>Randvoorwaarden.....</i>	7
1.5	<i>Onderzoeksvragen</i>	7
2	Archeologische voorkennis.....	8
3	Huidige & toekomstige situatie	8
3.1	<i>Huidige situatie</i>	8
3.2	<i>Toekomstige situatie.....</i>	10
4	Bureauonderzoek	12
4.1	<i>Landschappelijke & bodemkundige situering</i>	12
4.2	<i>Archeologische en erfgoedkundige data.....</i>	21
4.3	<i>Historiek en cartografische bronnen</i>	30
4.4	<i>Archeologische verwachting</i>	40
5	Resultaten bureauonderzoek	42
5.1	<i>Algemeen</i>	42
5.2	<i>Beantwoording onderzoeksvragen</i>	42
5.3	<i>Samenvatting / assessment bureauonderzoek</i>	43
5.4	<i>Programma van maatregelen.....</i>	46
6	Bibliografie	47
7	Figurenlijst.....	50
8	Plannenlijst.....	51

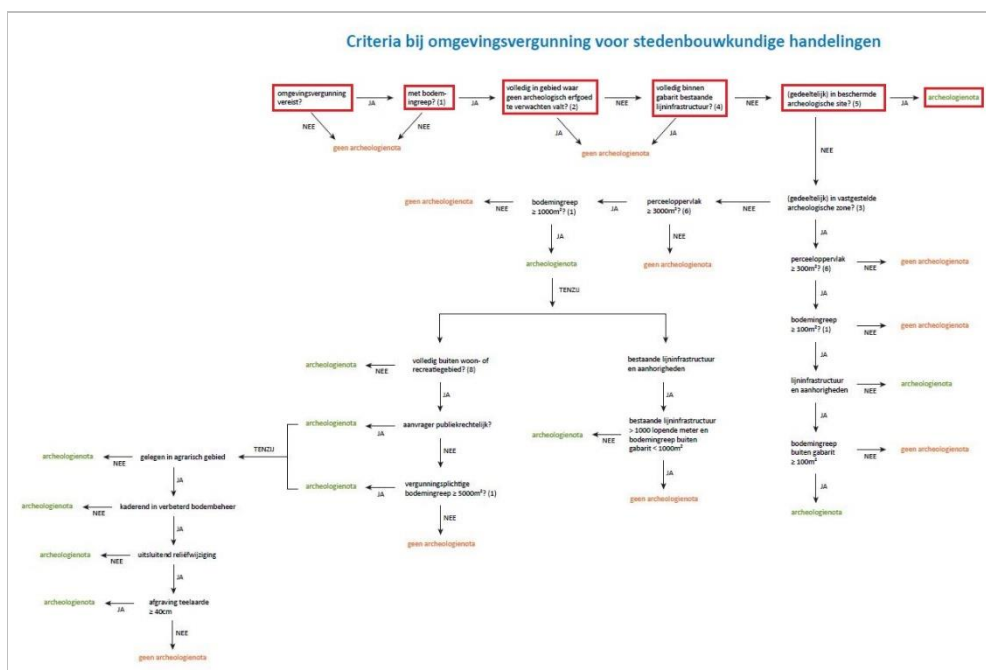
1 INLEIDING

1.1 ALGEMEEN

Bij het aanvragen van een omgevingsvergunning kan het zijn dat het toevoegen van een archeologienota aan de aanvraag verplicht wordt gesteld. De archeologienota wordt geschreven door een erkend archeoloog en bevat de resultaten van een archeologisch vooronderzoek en een advies voor vrijgave of eventueel vervolgonderzoek.

Het toevoegen van een archeologienota aan een omgevingsvergunning is afhankelijk van een aantal criteria:

- De totale oppervlakte van de percelen
- De oppervlakte van de geplande bodemingrepen
- De ruimtelijke bestemming van het terrein
- De ligging van het terrein binnen of buiten een archeologische zone of de site volgens de inventaris



Figuur 1: Criteria bij omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen

1.2 BESCHRIJVING ONDERZOEKSOPDRACHT

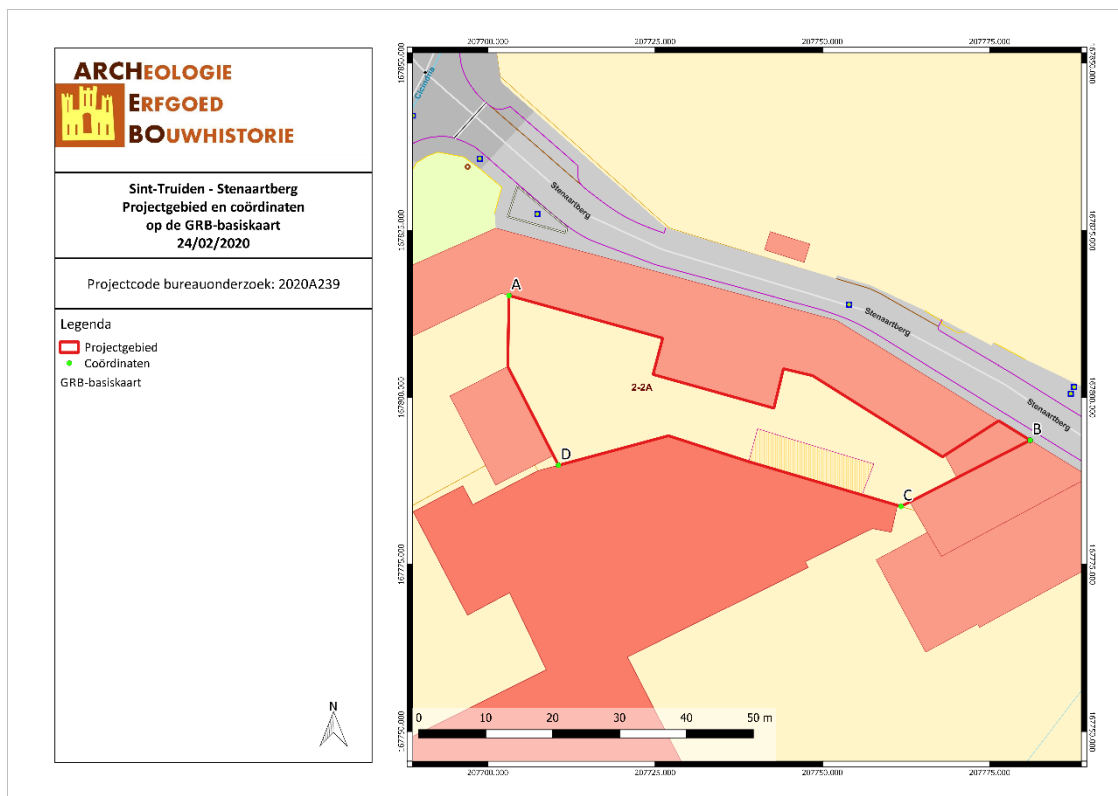
Naar aanleiding van een omgevingsvergunning heeft ARCHEBO bvba een archeologienota opgemaakt voor het terrein aan de Stenaartberg 2-2A in Sint-Truiden (Limburg). Het projectgebied ligt binnen een vastgestelde archeologische zone, een beschermde archeologische site, een UNESCO werelderfgoed bufferzone en een beschermd stads- of dorpsgezicht. Het projectgebied ligt ook binnen de contouren van de Benedictijnenabdij Sint-Trudo, waarvan de kerktoeren en de overblijfselen van de abdij een beschermd monument zijn. De rest van de huidige abdij staat geregistreerd als vastgesteld bouwkundig erfgoed. Binnen het projectgebied zal de opdrachtgever de aanwezige speelplaats opbreken en vervangen door een nieuwe verharding. Het projectgebied is ca. 932,435 m² groot.

Aangezien de aanvraag voor een omgevingsvergunning na 1 juni 2016 werd ingediend, is een archeologienota evenwel vereist, zoals vastgelegd in het Onroerenderfgoeddecreet (art. 5.4.1, 5.4.2, 5.4.8 en 5.4.9). Het bureauonderzoek werd uitgevoerd in februari 2020 onder leiding van erkend archeoloog Jan Claesen. Contactpersoon bij de opdrachtgever was mevr. Ann Molenaers. In de

onderhavige archeologienota worden de locatie van het terrein en de reeds uitgevoerde werken geanalyseerd. Deze informatie wordt samen met de resultaten van een archeologisch bureauonderzoek bestudeerd.

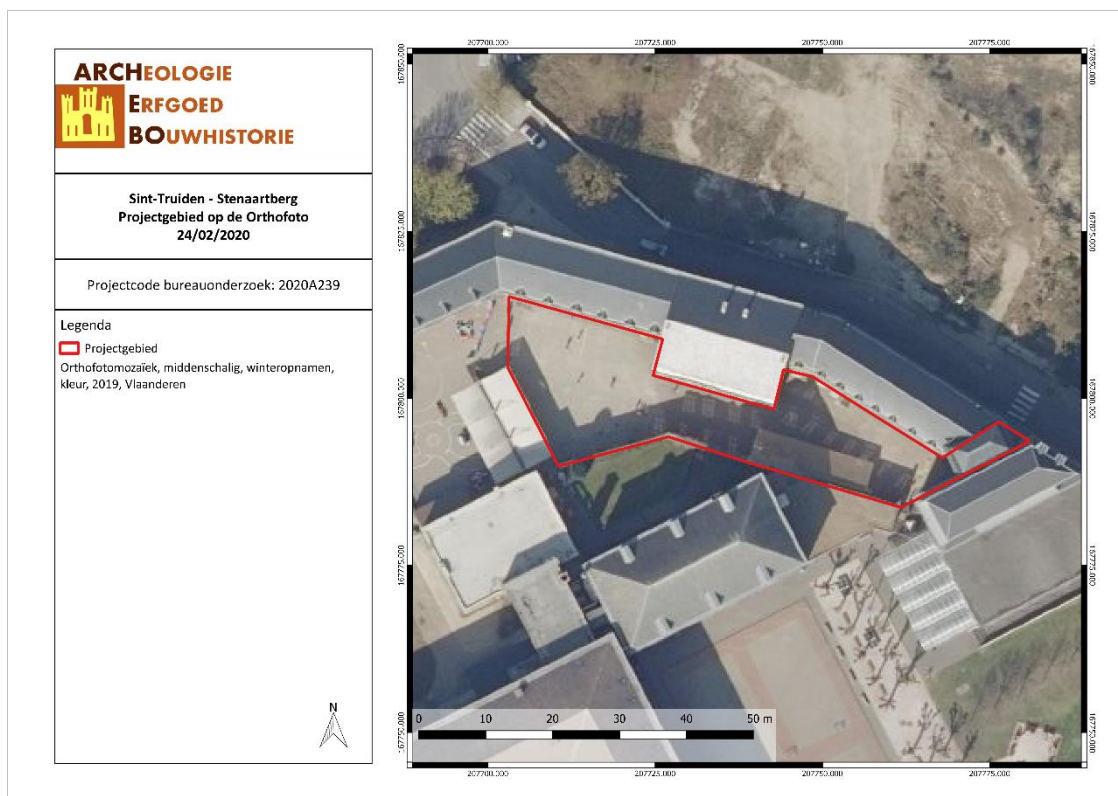
Administratieve fiche			
Naam site:	Sint-Truiden – Stenaartberg		
Onderzoek:	Archeologienota zonder ingreep in de bodem		
Ligging:	Limburg, Sint-Truiden, Stenaartberg 2-2A		
Kadaster:	Sint-Truiden, afdeling 1, sectie H, perceelnummer 433M (deel)		
Coördinaten:	A	X	207703.147
		Y	167815.236
	B	X	207781.055
		Y	167793.588
	C	X	207761.749
		Y	167783.684
	D	X	207710.544
		Y	167789.835
Uitvoerder:	ARCHEBO bvba Merelnest 5 3470 Kortenaken		
Projectcode bureauonderzoek:	2020A239		
Projectleiding:	Jan Claesen		
Erkenningsnummer projectleiding:	OE/ERK/Archeoloog/2015/00014		
Bewaarplaats archief:	Bij de opdrachtgever		
Grootte projectgebied:	Ca. 932,435 m ²		
Uitvoeringsperiode:	Februari 2020		
Reden van de ingreep	Opbreken huidige speelplaats, aanleg nieuwe speelplaats, behoud aanwezige putten		
Wetenschappelijke vraagstelling:	Het doel van deze archeologienota is een archeologische evaluatie van het terrein, de geplande werken en impact op het bodemarchief.		
Termen Thesauri:	Bureauonderzoek, verstoring, speelplaats, beschermd monument, beschermde archeologische site, UNESCO werelderfgoed bufferzone, beschermd stads- of dorpsgezicht, vastgestelde archeologische zone, vastgesteld bouwkundig erfgoed, Benedictijnenabdij Sint-Trudo, historische stadskern Sint-Truiden		

De onderstaande GRB-kadasterkaart en Orthofoto tonen het projectgebied op de meest recente stadskaarten en luchtfoto's.



SIST/20/02/24/1 - Digitale aanmaak

Figuur 2: Situering van het projectgebied en de coördinaten op de GRB-kadasterkaart (Geopunt, 2020)



SIST/20/02/24/2 - Digitale aanmaak

Figuur 3: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2020)

1.3 DOELSTELLINGEN

In het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. In het licht van de bestaande wetgeving heeft de opdrachtgever beslist eventuele belangrijke archeologische waarden te onderzoeken voorafgaande aan de werken. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Onderdeel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen en, indien dit niet kan, er aanbevelingen worden geformuleerd voor vervolgonderzoek.

Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen vernietigd worden, is een archeologisch onderzoek nodig. Er wordt een bureauonderzoek uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het projectgebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het projectgebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het projectgebied, zal de bodem onderzocht worden op gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren.

1.4 RANDVOORWAARDEN

Het betreft een uitgesteld onderzoek aangezien er geen zekerheid is voor het verkrijgen van de bouwvergunning. Er mogen geen werken onder het maaiveld plaatsvinden zonder de aanwezigheid van een erkend archeoloog. Initieel kan enkel onder begeleiding van een erkend archeoloog de plaatsen waar proefputten worden gezet, de verharding worden opengebroken.

1.5 ONDERZOEKSVRAGEN

Tijdens het bureauonderzoek dienen op zijn minst onderstaande vragen beantwoord te worden:

1. *Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens?*
2. *Welke info is er nog te vinden over voormalige constructies op het terrein?*
3. *Welke archeologische structuren kunnen ter hoogte van het projectgebied verwacht worden op basis van een analyse van historisch kaart- en bronnenmateriaal?*
4. *In welke mate en in welke zones kan er een recente verstoring verwacht worden van archeologisch erfgoed?*

2 ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS

In 2010 werd in opdracht van de Vlaamse Overheid (Ruimte en Erfgoed) een archeologische evaluatie en waardering van de abdij site van Sint-Truiden opgesteld door Natasja De Winter (ARON bvba). In dit rapport staan de resultaten van een bouwhistorisch onderzoek van de abdij, een overzicht van de opgravingen binnen het onderzoeksgebied (de gehele abdij site) en een reconstructie van het uitzicht van de abdij in de loop van haar bestaan. De resultaten hiervan worden getoetst aan de criteria voor archeologische bescherming en er worden maatregelen naar beheer en behoud en suggesties voor toekomstig archeologisch onderzoek opgesteld.¹

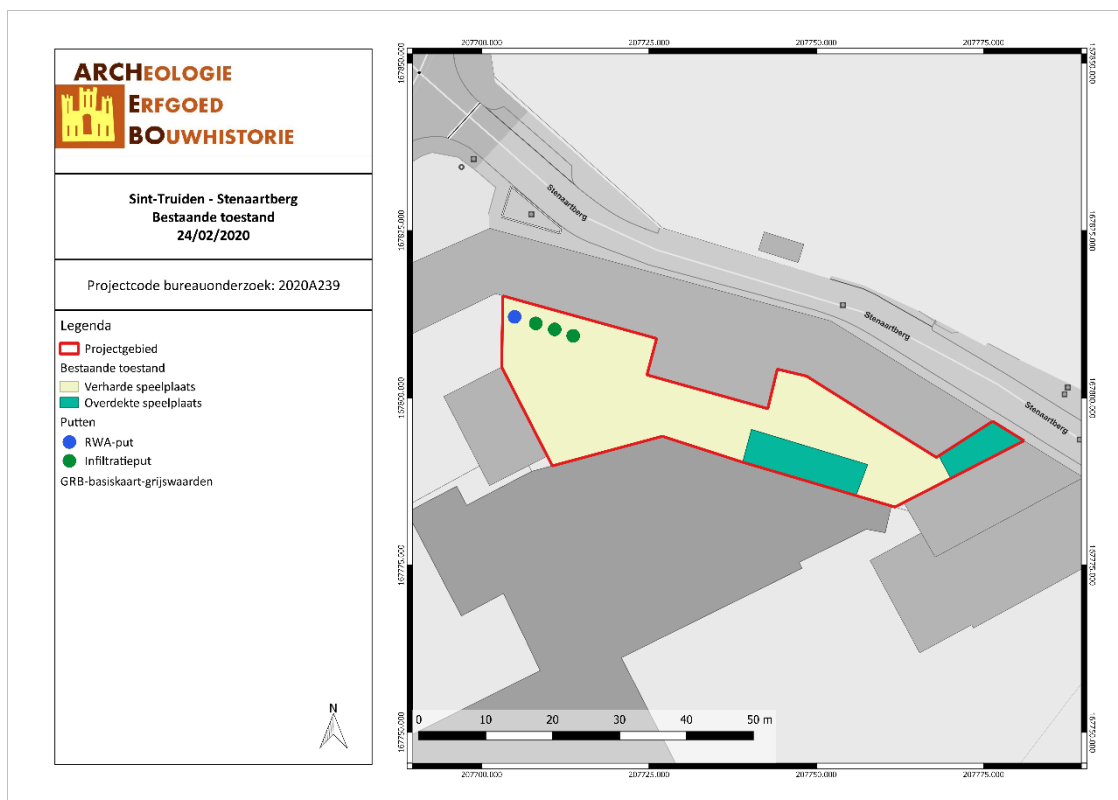
Binnen het huidige projectgebied zijn, buiten de archeologische evaluatie en waardering, nog geen archeologische (voor)onderzoeken met/zonder ingreep in de bodem uitgevoerd.

3 HUIDIGE & TOEKOMSTIGE SITUATIE

3.1 HUIDIGE SITUATIE

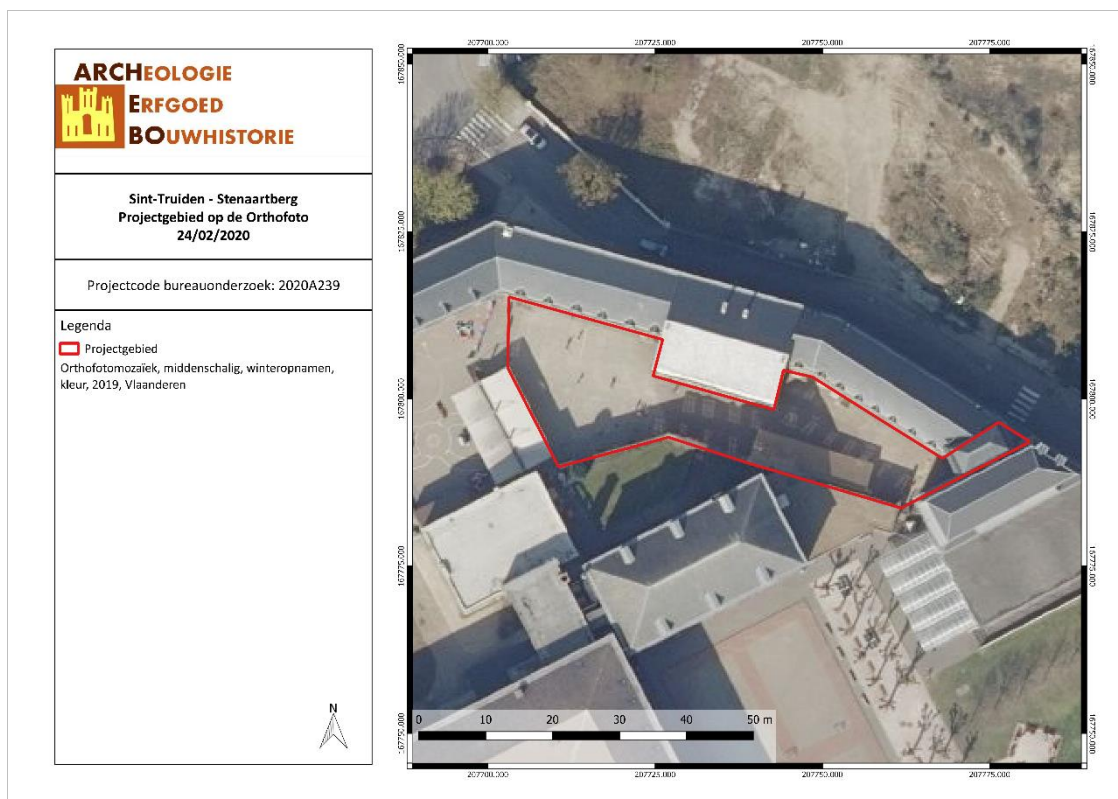
Het projectgebied ligt aan de Stenaartberg 2-2A in Sint-Truiden (Limburg) en ligt binnen de historische stadskern van Sint-Truiden (vastgestelde archeologische zone), de beschermde archeologische site van de Benedictijnenabdij Sint-Trudo, de UNESCO werelderfgoed bufferzone van het stadhuis van Sint-Truiden met belfort: buffer en een beschermd stads- of dorpsgezicht (Abdij site benedictijnenabdij Sint-Trudo en Academiezaal). Het projectgebied ligt ook binnen de contouren van de Benedictijnenabdij Sint-Trudo, waarvan de kerktoeren en de overblijfselen van de abdij een beschermd monument zijn. De rest van de huidige abdij staat geregistreerd als vastgesteld bouwkundig erfgoed. Het projectgebied bestaat momenteel uit een verharde speelplaats (4cm dikke betontegels en een fundering (dikte niet gekend). In het oosten en zuiden van het projectgebied is een deel van de speelplaats overdekt. In het westen van het terrein bevinden zich één regenwaterput en drie infiltratieputten. Volgens het gewestplan ligt het terrein binnen woongebied met cultureel, historische en/of esthetische waarde.

¹ Natasja De Winter, "Archeologische evaluatie en waardering van de abdij site van Sint-Truiden (provincie Limburg)" (Sint-Truiden: ARON bvba, 2010).



SIST/20/02/24/3 - Digitale aanmaak

Figuur 4: Bestaande toestand (ARCHEBO bvba, 2020)



SIST/20/02/24/4 - Digitale aanmaak

Figuur 5: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2020)



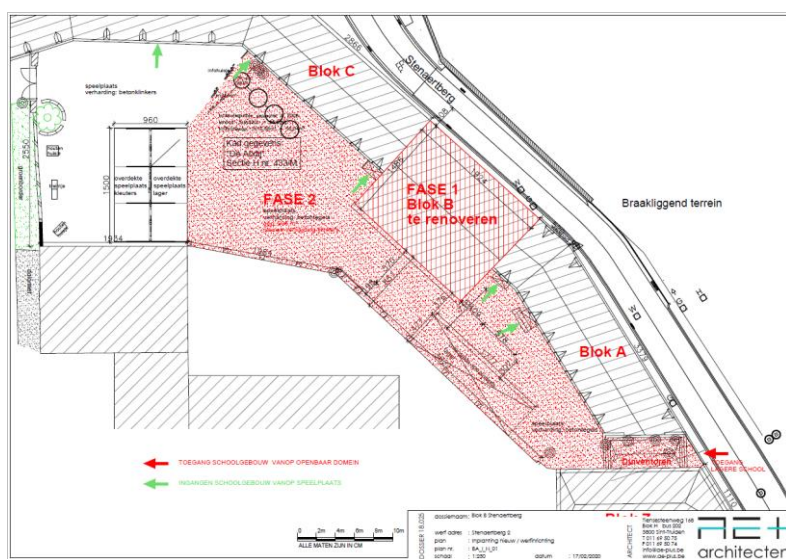
SIST/20/02/24/5 - Digitale aanmaak

Figuur 6: Situering van het projectgebied op Gewestplan (Geopunt, 2020)

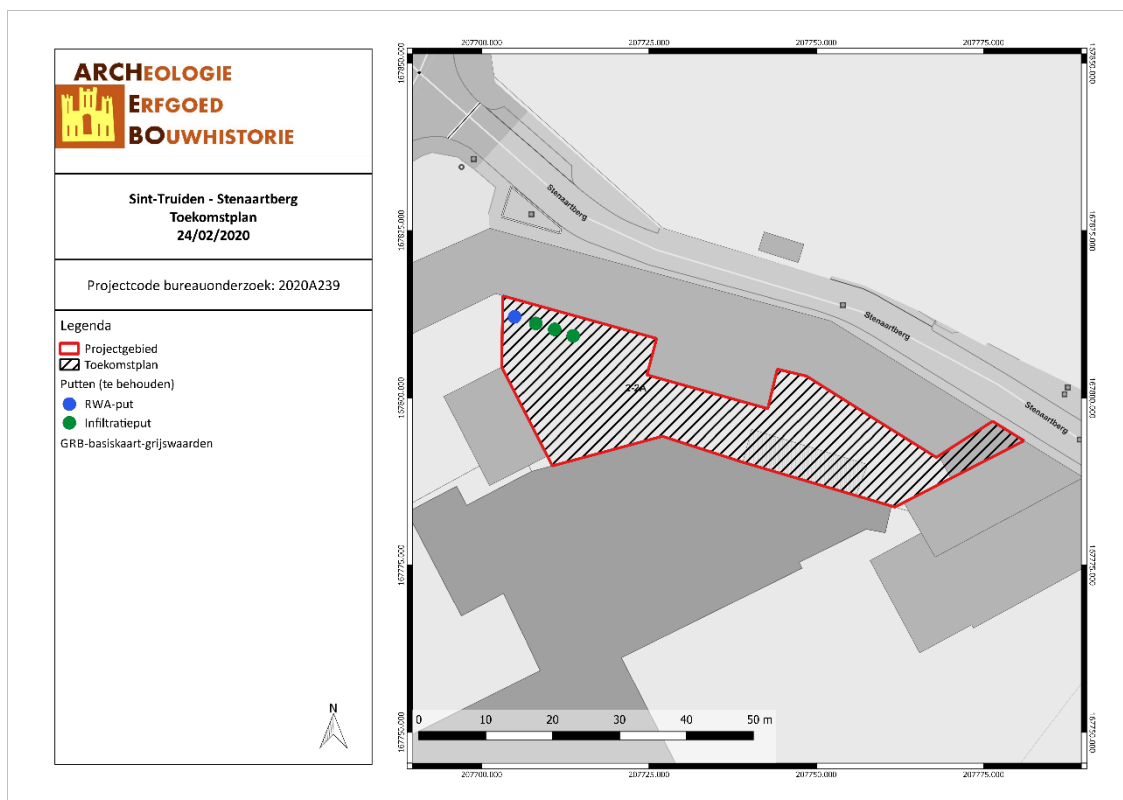
3.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE

Binnen het projectgebied zal de opdrachtgever de bestaande verharding (betontegels en fundering) laten opbreken en vervangen door een nieuwe verharding. Deze zal opgebouwd zijn uit 20cm onderfundering, 15cm fundering, 3cm straatlaag en waterdoorlatende klinkers (8cm dik). De huidige RWA-put en infiltratieputten blijven behouden. Het projectgebied is ca. 932,435 m² groot.

Deze archeologienota is enkel van toepassing voor fase 2, de heraanleg van de speelplaats, en niet voor fase 1, het renoveren van Blok B.



Figuur 7: Toekomstplan (ESA bvba / AE+ architecten, 2020)



SIST/20/02/24/6 - Digitale aanmaak

Figuur 8: Situering van het projectgebied op Toekomstplan (ARCHEBO bvba, 2020)

4 BUREAUONDERZOEK

Het doel van de bureaustudie is de aanwezigheid, aard en bewaringsomstandigheden van de archeologische monumenten te kunnen inschatten, de landschappelijke opbouw van het gebied te kennen, om de impact van de werken op het aanwezige archeologische erfgoed in te schatten en daaruit concrete aanbevelingen te formuleren voor de verdere prospectiestrategie.

In dit hoofdstuk wordt gebruik gemaakt van alle beschikbare kaarten van het plangebied, te weten de bodemkaart, geologische kaarten, bodemerosiekaart, bodemgebruikskaart en relevante historische kaarten. De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) werd gebruikt als uitgangspunt voor de bestudering van archeologische waarden in de omgeving van het plangebied.

De gebruikte kaarten werden in georeferencerde vorm (Belge Lambert 1972) gebruikt in het programma QGIS. In dit programma werden de genoemde kaarten als lagen toegevoegd teneinde er de huidige en toekomstige situatie op te kunnen weergeven. Het plangebied werd bovendien op alle kaarten geploteerd om de oriëntatie op de kaarten te vergemakkelijken.

4.1 LANDSCHAPPELIJKE & BODEMKUNDIGE SITUERING

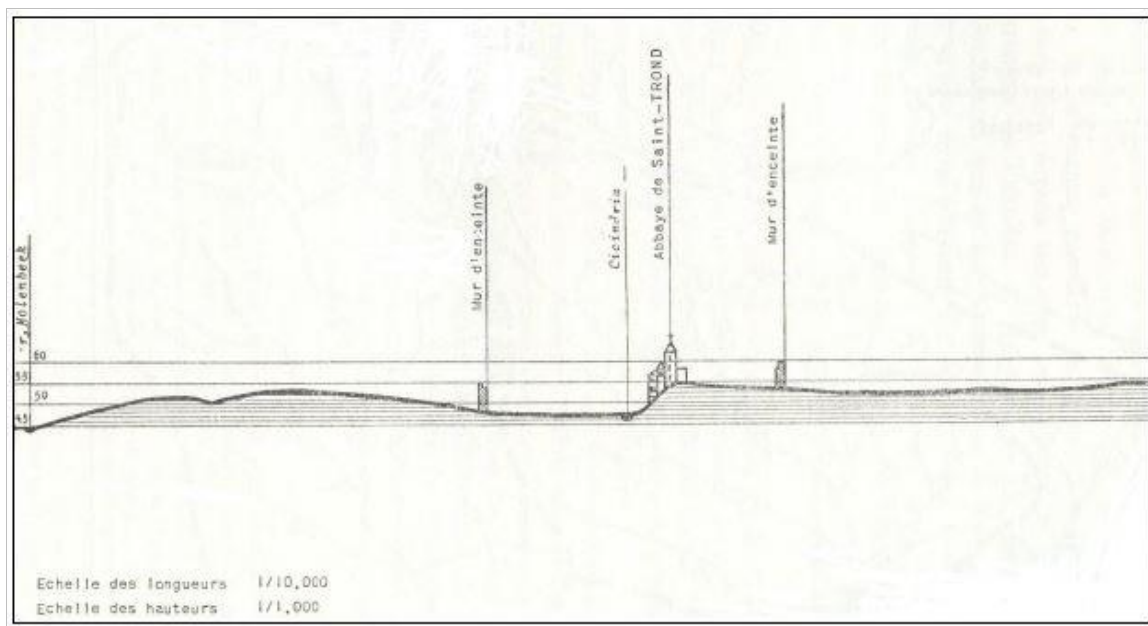
4.1.1 Topografische situering

Het projectgebied ligt aan de Stenaartberg 2-2A in Sint-Truiden, een stad en gemeente gelegen in de Belgische provincie Limburg. De gemeente bestaat uit verschillende deelgemeenten, namelijk Sint-Truiden zelf, Aalst, Brustem, Engelmanshoven, Gelinden, Groot-Gelmen, Halmaal, Kerkom-bij-Sint-Truiden, Ordingen, Zepperen, Duras, Gorseme, Runkelen, Wilderen en Velm. Ze wordt omringd door de gemeenten Zoutleeuw, Nieuwerkerken, Alken, Wellen, Borgloon, Heers, Gingelom en Landen. Kadastraal ligt het terrein in Sint-Truiden, afdeling 1, sectie H, perceelnummer 433M (deel). Het projectgebied ligt op een noordwest-gerichte helling aan de Cicindria-vallei. De Cicindria stroomt (ondergronds) net ten westen van het projectgebied, ca. 450m ten noordoosten van het projectgebied ontspringt de Trudobronbeek. Volgens het Digitaal Hoogtemodel ligt het projectgebied tussen ongeveer 48 en 51,5 meter boven de zeespiegel.

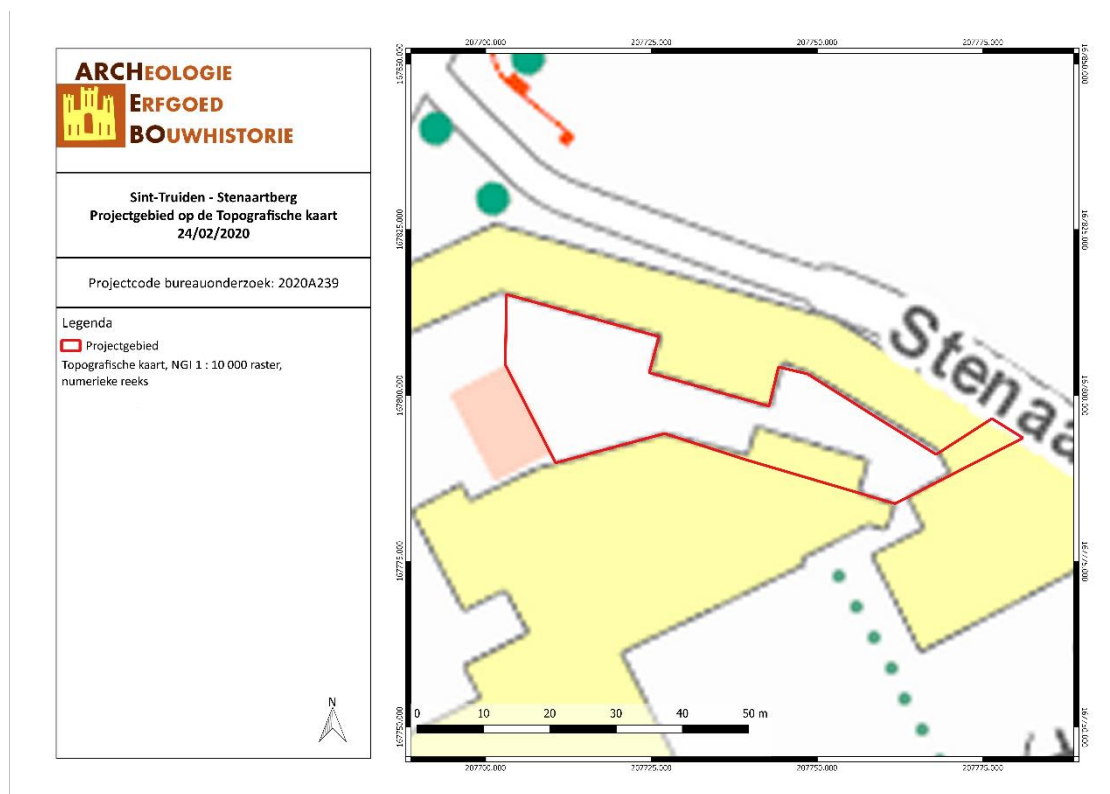
Volgens verschillende geschreven bronnen liet de heilige Trudo een kerk en klooster bouwen op een kleine verhevenheid op de rechteroever van de Cicindriabeek.²

Gezien de topografische ligging op een noordwest-gerichte helling is er een verwachting op Steentijd. Bovendien ligt het projectgebied in een gradiëntzone van een natte vallei naar een droog plateau. Dergelijke plaatsen zijn ideaal voor tijdelijke steentijdkampementen.

² De Winter, 2.



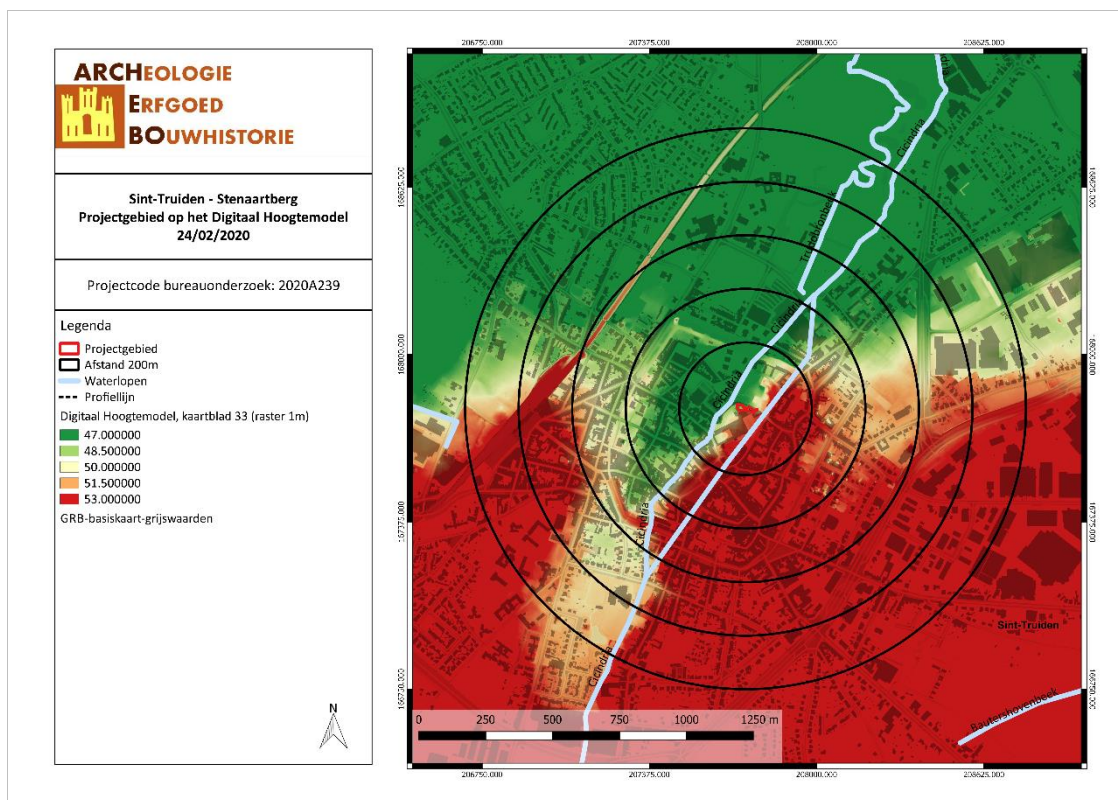
Figuur 9: Doorsnede door de vallei van de Cicindria, van west naar oost, met inplanting van de Abdij³



SIST/20/02/24/7 - Digitale aanmaak

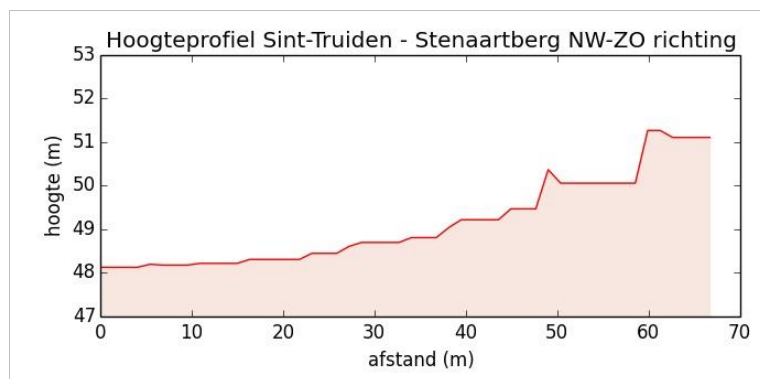
Figuur 10: Topografische kaart met situering van het projectgebied (Geopunt, 2020)

³ De Winter, 2.



SIST/20/02/24/8 - Digitale aanmaak

Figuur 11: Situering van het projectgebied op het Digitaal Hoogtemodel (Geopunt, 2020)

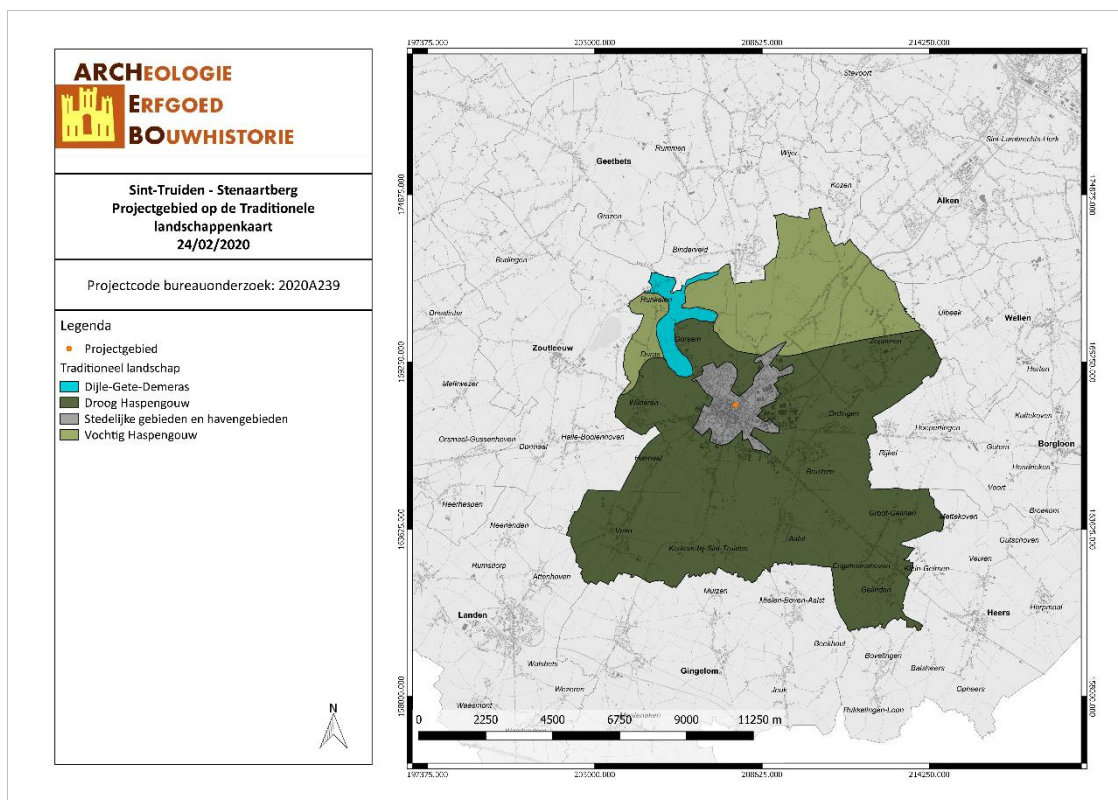


Figuur 12: Hoogteprofiel doorheen het plangebied in NW-ZO richting (Geopunt, 2020)

4.1.2 Geologie & landschap

4.1.2.1 Fysisch geografisch

Het projectgebied is volgens de Traditionele Landschappenkaart gekarteerd als 'Stedelijke gebieden en havengebieden'. De gehele gemeente Sint-Truiden wordt van noord naar zuid gekarteerd als Vochtig Haspengouw, Dijle-Gete-Demeras, Stedelijke gebieden en havengebieden en Vochtig Haspengouw.



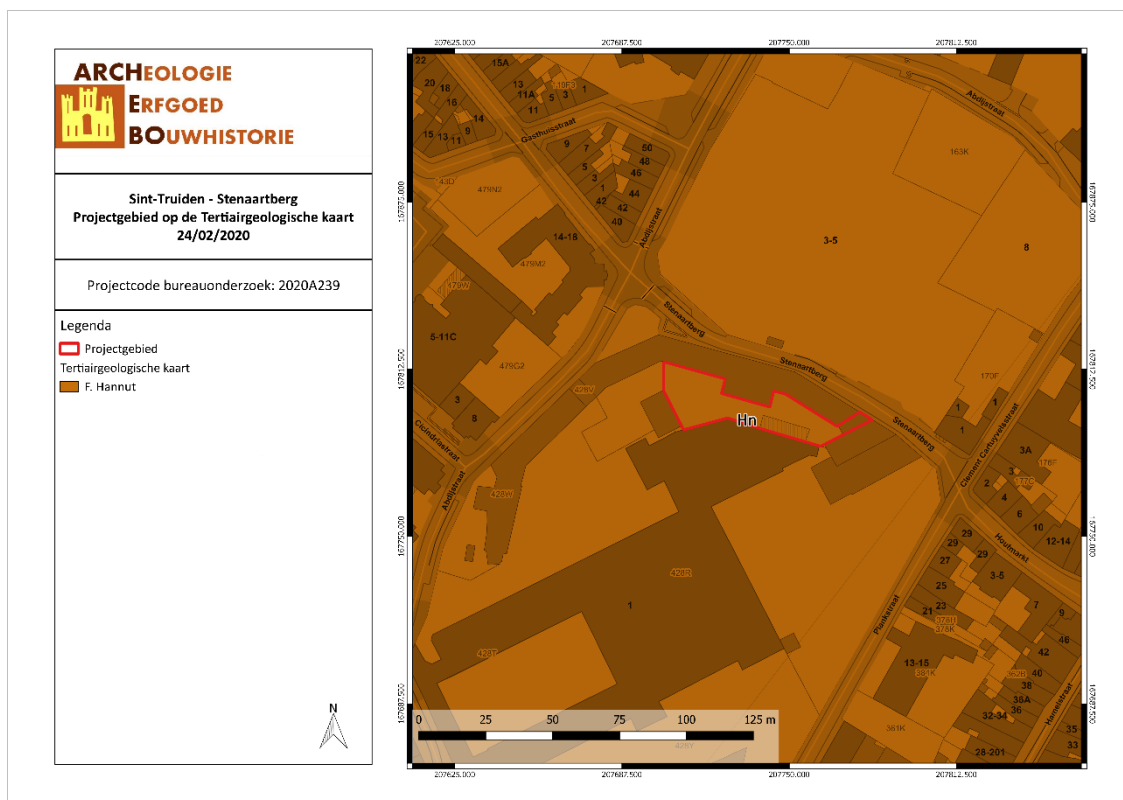
SIST/20/02/24/9 - Digitale aanmaak

Figuur 13: Sint-Truiden aangegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Geopunt, 2020)

4.1.2.2 Paleogeen & neogeen (Tertiair)

Op basis van de Databank Ondergrond Vlaanderen bevindt het projectgebied zich binnen de **Formatie van Hannut**. Deze formatie bestaat uit grijsgroen fijn zand en heeft soms dunne kleihoudende intercalaties, met plaatselijk zandsteen. De formatie wordt naar onder toe klei, zandhoudend tot klei.⁴

⁴ "Geopunt", z.d., <http://www.geopunt.be/>.



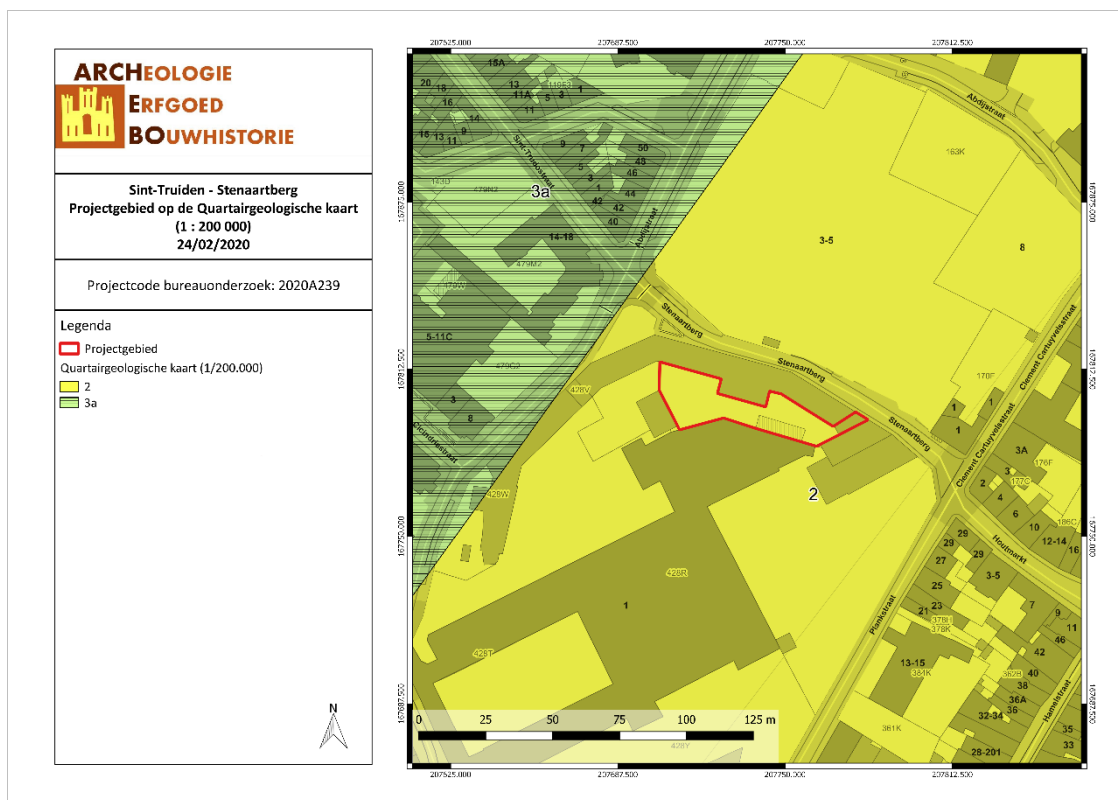
SIST/20/02/24/10 - Digitale aanmaak

Figuur 14: Situering van het projectgebied op de Tertiairgeologische kaart (DOV, 2020)

4.1.2.3 Quartair

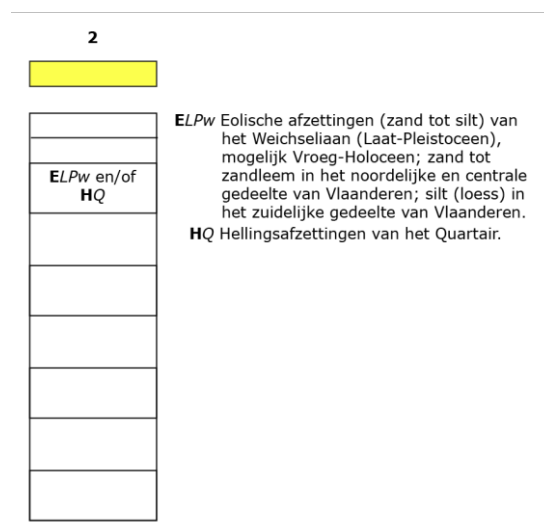
Volgens de quartairgeologische kaart (1/200.000) bevindt het projectgebied zich volledig binnen type 2. Dit type omvat fluviatiele afzettingen van het Holocene en mogelijk Tardiglaciaal (Laat-Weichseliaan), die mogelijk afgedekt zijn met eolische afzettingen zoals silt in het zuidelijke gedeelte van Vlaanderen en/of hellingsafzettingen van het quartair.⁵

⁵ "Geopunt".



SIST/20/02/24/11 - Digitale aanmaak

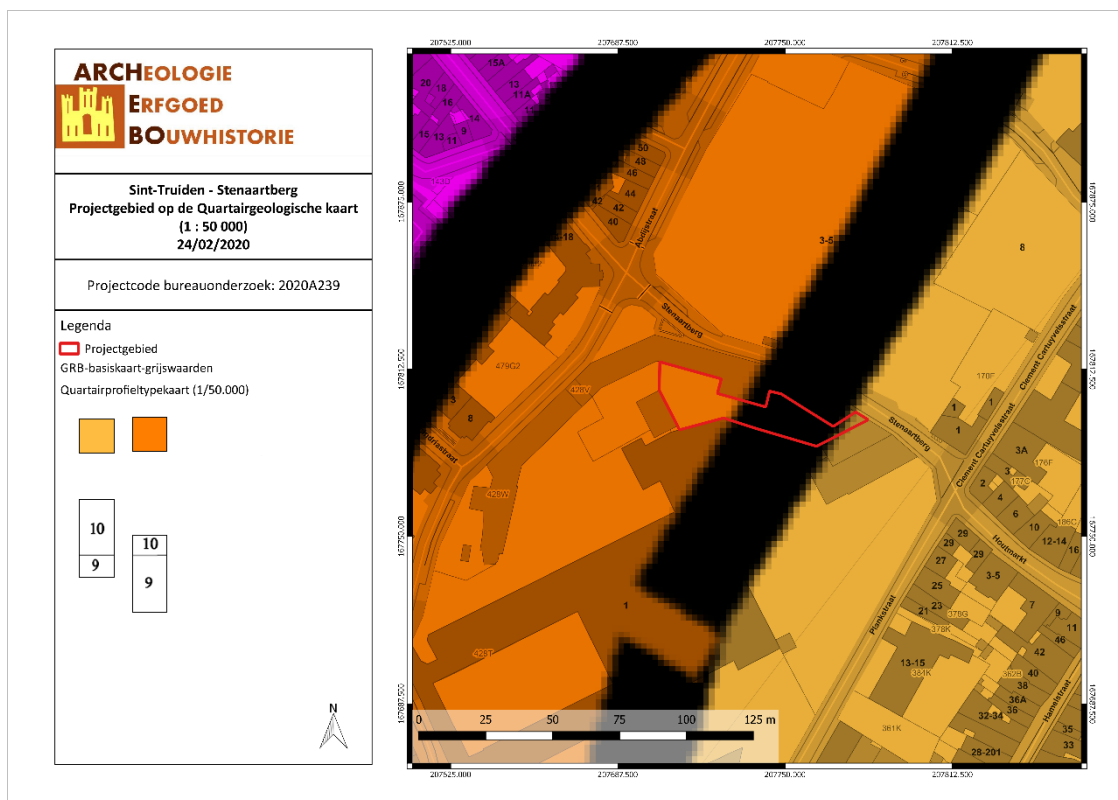
Figuur 15: Situering van het projectgebied op de Quartairgeologische kaart 1/200.000 (DOV, 2020)



Figuur 16: Uitleg van het type volgens de quartairgeologische kaart, schaal 1/200.000 (DOV, 2020)

Volgens de quartairgeologische kaart (1/50.000) kent het projectgebied type 10-9 (oranje) en type 10-9 (oker). Het type aangeduid met oranje bestaat uit een dikke laag Haspengouw Leem (fijne afwisseling van zand en leem), bedekt door een dunne laag Brabant leem (leempakket bestaande uit een ontkalkt bovengedeelte en kalkrijk ondergedeelte). Het type aangeduid in oker bestaat uit een dunne laag Haspengouw Leem, bedekt door een dikke laag Brabant leem.⁶

⁶ E. Goossens, F. Gullentops, en N. Vandenbergh, *Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart - kaartblad 33, Sint-Truiden* (Vlaamse overheid, dienst Natuurlijke Rijdommen, 2007).



SIST/20/02/24/12 - Digitale aanmaak

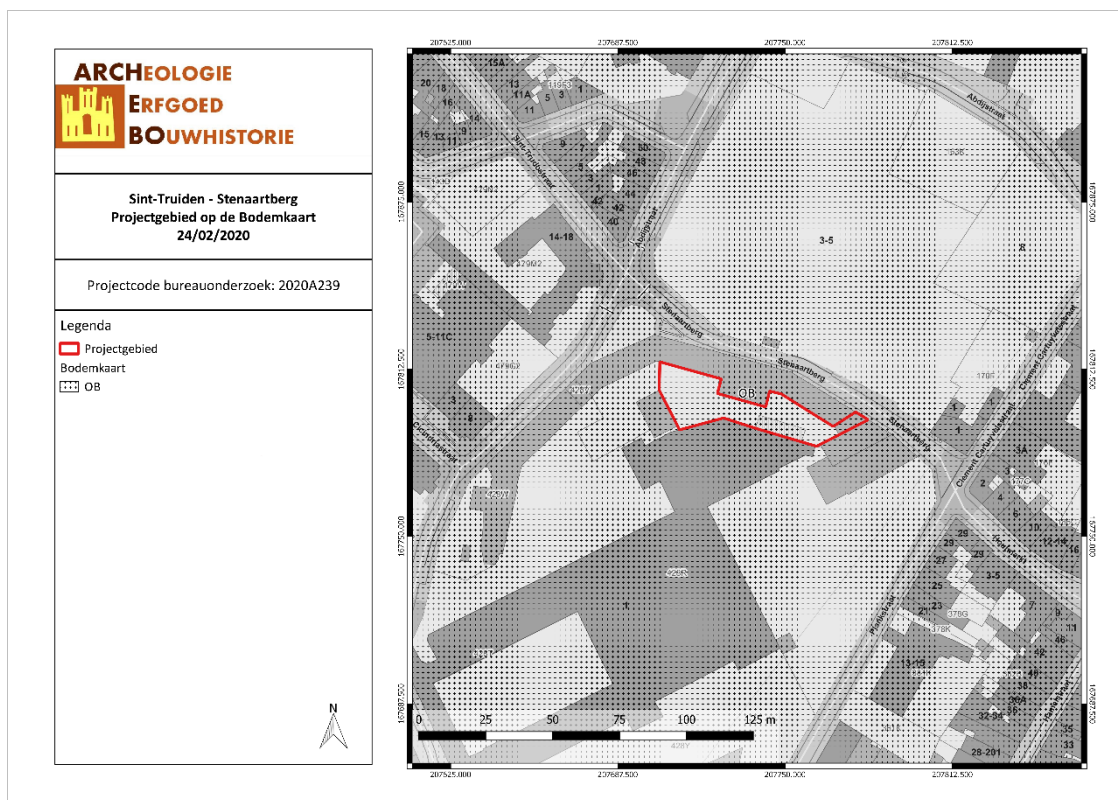
Figuur 17: Situering van het projectgebied op de Quartairgeologische kaart 1/50.000 (DOV, 2020)

4.1.2.4 Bodem, bodemkundig booronderzoek, erosie & bodemgebruik

Volgens de bodemkaart van Vlaanderen wordt het projectgebied omschreven als OB (bebouwde zone).⁷

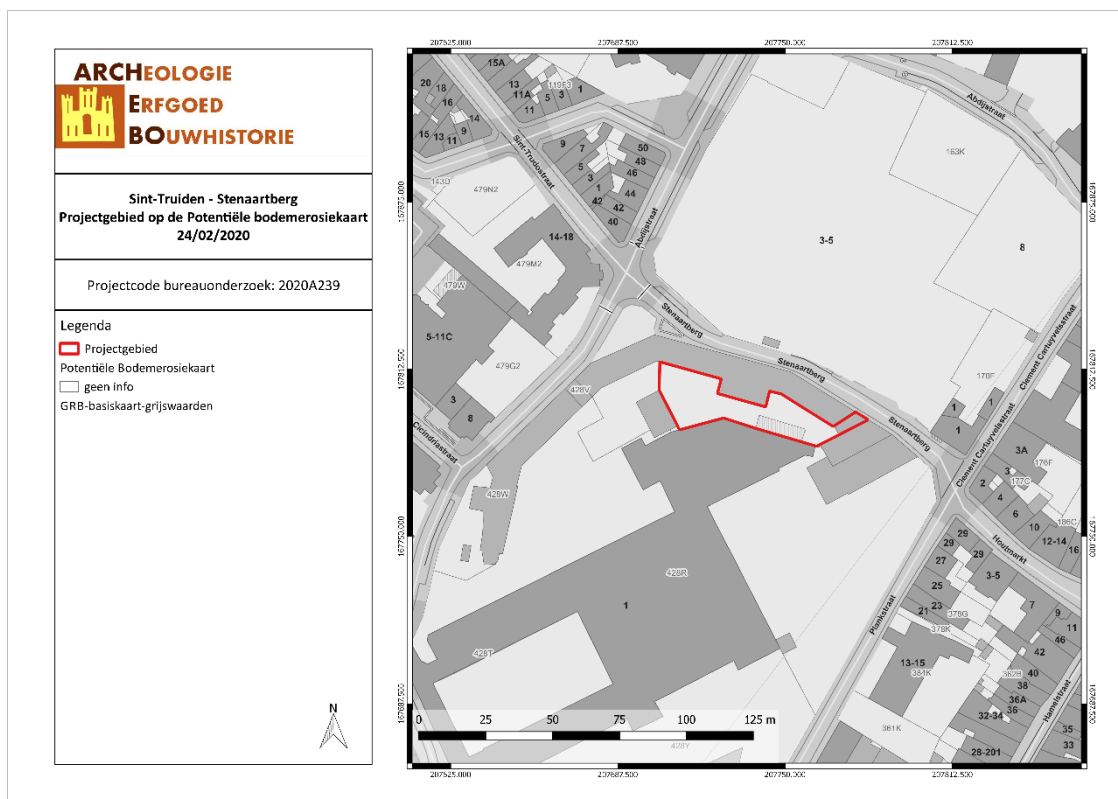
Op de Potentiële bodemerosiekaart is over het projectgebied geen informatie beschikbaar. Volgens de bodemgebruikskaart ligt het projectgebied binnen andere bebouwing.

⁷ E Van Ranst en C Sys, *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1 : 20 000)* (Gent: Laboratorium voor Bodemkunde, 2000), 18.



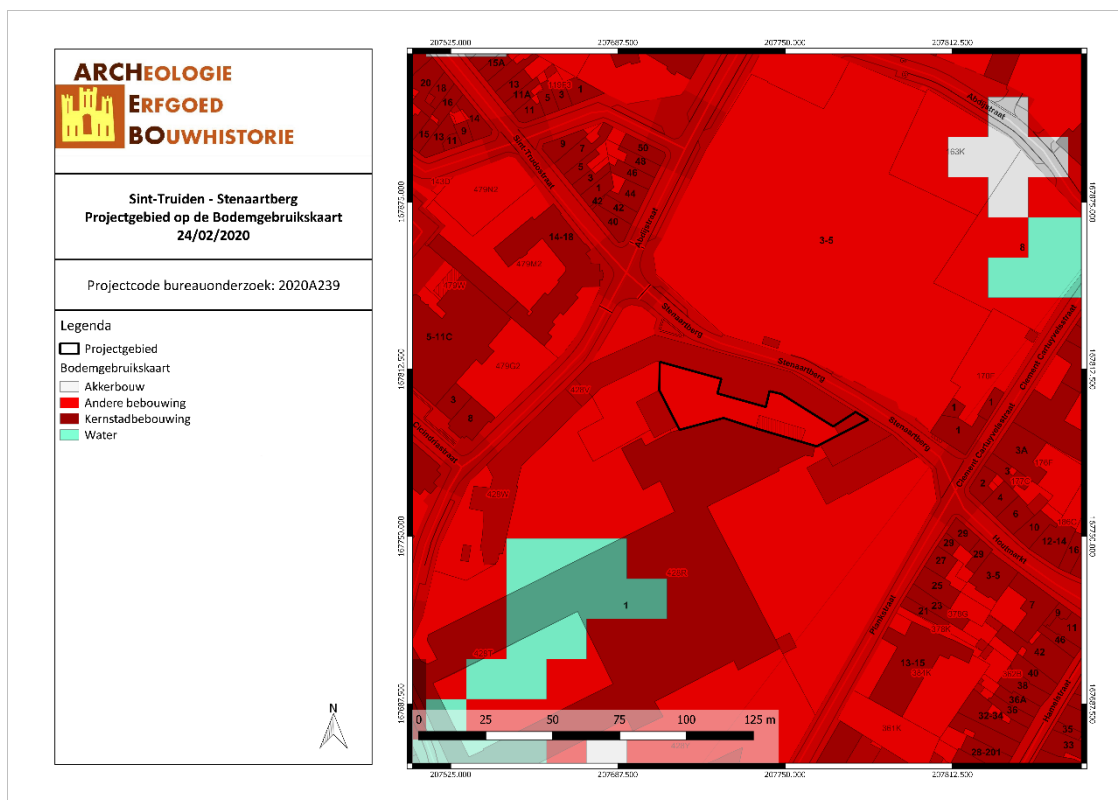
SIST/20/02/24/13 - Digitale aanmaak

Figuur 18: Situering van het projectgebied op de bodemkaart Vlaanderen (DOV, 2020)



SIST/20/02/24/14 - Digitale aanmaak

Figuur 19: Situering van het projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart (Geopunt, 2020)



SIST/20/02/24/15 - Digitale aanmaak

Figuur 20: Bodemgebruik in de omgeving van het plangebied volgens de bodemgebruikskaat (Geopunt, 2020)

4.2 ARCHEOLOGISCHE EN ERFGOEDKUNDIGE DATA

4.2.1 Centrale Archeologische Inventaris (CAI)

Het plangebied ligt binnen **CAI-locatie 51959**. Het betreft de Sint-Trudo abdij. Binnen deze locatie zijn controles uitgevoerd tijdens verrichtte werkzaamheden en archeologische opgravingen. Er werden sporen en vondsten uit de Vroege, Volle en Late Middeleeuwen en uit de 17^{de} en 18^{de} eeuw aangetroffen. In de Vroege Middeleeuwen bevond zich op deze locatie reeds een klooster met kerk. Over het uitzicht van het klooster in deze beginperiode is echter niets geweten. Tijdens opgravingen in 1982, uitgevoerd door Breuer en Lemaire, zijn sporen van de oudste abdijkerk aangetroffen. Deze kerk/kapel bestond uit een schip, een monnikenkoor en twee apsissen. In de funderingen van deze kapel werd heel wat herbruikt Romeins materiaal aangetroffen. Tijdens de opgravingen in 1982 werd ook een muur aangesneden die in verband kan gebracht worden met de tweede bouwphase van de kerk. Vermoedelijk gaat het om een muur van een crypte die volgens de kroniek aan de oostzijde van de kerk werd opgetrokken. Door de grote toestroom van pelgrims moest de kerk vrij snel uitbreiden. Naast het bouwen van deze crypte werd tijdens de tweede bouwphase het schip verlengd en werden er twee zijbeuken aangebouwd.

In het centrum van een apsis van de oudste kerk (Vroege Middeleeuwen) werd ook een grafkeldertje aangetroffen (andere archeologische opgraving). Mogelijk gaat het om het graf van de heilige Trudo. In de kroniek van de Sint-Trudoabdij wordt vermeld dat naast de heiligen Trudo en Eucherius ook Robert, graaf van Vlaanderen en zijn vrouw in de kerk zijn begraven. Tenslotte zijn tijdens een archeologische onderzoek ook 16 omgekeerde aardewerken potten uit de Vroege Middeleeuwen aangetroffen. Deze potten bevonden zich onder de vloer vooraan in het schip, waren in drie parallelle rijen opgesteld en dienden wellicht voor het bevorderen van de akoestiek in de kerk.

In de loop van de Volle Middeleeuwen wordt de abdij heropgebouwd en bevindt het klooster zich aan de noordelijke zijde van de kerk. Op de locatie van de oorspronkelijke kerk wordt een nieuwe kerk opgetrokken. Het gaat om een driebeukige basilicale kerk met een oosttransept. Rond de apsis van de oorspronkelijke kerk werd een oost-atrium aangelegd en ook aan de westzijde werd een atrium voorzien. Het koos werd vermoedelijk geflankeerd door twee zijkapellen. Binnen de kerk zijn ook vlakgraven aangetroffen. Abten en voor de abdij belangrijke personen werden in de loop van de Volle Middeleeuwen nog steeds in de kerk zelf begraven, monniken werden erbuiten begraven. Er werden tevens twee verstoorde grafkelders gevonden. In graf 5 werden skeletresten gevonden die dateren uit de 11^{de}-12^{de} eeuw. De graven behoren tot eenzelfde type, waarbij de overleden persoon in een eenvoudige 'grafkelder', met een rechthoekige tot trapeziumvormige structuur, werd neergelegd. Het hoofd werd in een kleine nis geplaatst. Gedurende de verschillende fasen in de bouwgeschiedenis van de abdijkerk werd zowel binnen als buiten de kerk begraven. Er werden begravingen in zuivere leembodem, kistbegravingen, grafkelders en kalkstenen sarcofagen teruggevonden.

Tegen het westatrium werd aan het einde van de 11^{de} eeuw een immense driebeukige abdijkerk gebouwd. In het uiterste oosten komt het hoogkoor, met daaronder de driebeukige hallencrypte met inwendige polygonale en uitwendig halfronde apsis. De vroegere crypte wordt gedempt. Voor het hoogkoor was het oosttransept gelegen, geflankeerd door vier torens aan de hoeken. In de laag die door steunbeer van de zuidoostelijke transepttoren werd doorsneden, werd een tuitpot in Pingsdorfaardewerk aangetroffen (terminus ante quem). In het westen bevond zich een westtransept met twee absidiolen/straalkapellen. De kerk kent een aantal branden en verwoestingen maar wordt heropgebouwd volgens eenzelfde concept. De transepttoren en de absidiolen blijven niet tot in de 18^{de} eeuw bestaan. In de tweede helft van de 18^{de} eeuw wordt de abdij grondig verbouwd, waarbij voornamelijk het kloostergebouw veel wijzigingen ondergaat.

Tijdens opgravingen door ARON bvba zijn sporen van verschillende bouwfasen uit de 16^{de} en 17^{de} eeuw aangetroffen. Archeologische onderzoek leverde tenslotte nog twee figuratieve kraagstenen uit de Late Middeleeuwen, 17^{de}-eeuwse kistbegrovingen en een oventje (niet gedateerd) op.

De Centrale Archeologische Inventaris toont ook verschillende vondsten in de directe en ruime omgeving van het projectgebied. Binnen een straal van 100m rond het projectgebied bevindt zich ook **CAI-locatie 700786**. Het betreft een kruikje met brede hoge hals uit de Late Middeleeuwen.

Tussen ongeveer 100 en 200m rond het projectgebied bevinden zich vijf CAI-locaties (700481, 224325, 700030, 210275 en 157052). **CAI-locatie 700481** betreft het 17^{de}-eeuws Capucijnenklooster, waarvan sporen en vondsten zijn aangetroffen tijdens een opgravingen waaruit is gebleken dat het klooster vier bouwfasen heeft gekend. Aan het einde van de 18^{de} eeuw werd het klooster verlaten. De gebouwen werden vanaf 1838 gebruikt voor onderwijs en verzorging. Binnen deze locatie zijn verschillende sporen/resten gevonden van verschillende bouwfasen. Ter hoogte van het Pandhof zijn tijdens een onderzoek in 1991 sporen gevonden van de eerste bewoningsfase die dateert uit de Volle Middeleeuwen. Er werden muurresten in grijsgroene natuursteen gevonden. Een laag aangestampte aarde vormde het vloerniveau. Tijdens datzelfde onderzoek werden binnen het Pandhof ook sporen gevonden van de tweede bewoningsfase, die dateert uit de Late Middeleeuwen. Na het slopen van 12^{de}-eeuwse muren werd een nivelleringslaag van 50-80cm dikte aangebracht. Hierna volgde de tweede bewoningsfase, waarvan muren in kalksteen en baksteenbrokken zijn teruggevonden.

In 2010 is ook archeologisch onderzoek uitgevoerd. De werken in de noordoostelijke vleugel werden opgesplitst in een oostelijke en een westelijke zone. In de oostelijke zone hebben in de Volle Middeleeuwen één of meerdere houten gebouwen (stallen?) gestaan en in de westelijke zone zijn grote leemwinningskuilen uit de Volle Middeleeuwen aangetroffen. Tijdens dit onderzoek werd ook een nivelleringspakket uit de Late Middeleeuwen aangetroffen. Het gaat om een pakket van ca. 80cm dat bestaat uit meerdere (grijs)bruine lagen uit de 2^{de} helft van de 14^{de} eeuw. In deze lagen zijn veel sporen van bioturbatie. Vermoedelijk werd deze zone gebruikt als kloostertuin. Er werden tevens vier kuilen, waarvan 1 kalkkuil, aangetroffen. In de oostelijke zone van het op te graven terrein werd een tweede nivelleringslaag uit de 2^{de} helft van de 15^{de} eeuw aangetroffen. Tenslotte werd tijdens dit onderzoek (2010) ook een oven uit de Late Middeleeuwen aangetroffen. De oven is deels uitgebroken en had oorspronkelijk een rechthoekige vorm van minstens 120 op 70cm. De wanden zijn slechts tot op 50cm hoogte bewaard en zijn opgetrokken in leem. Op de bodem van de oven lag een dikke laag houtskool. De opening van de oven meet 20 op 20 cm en geeft uit op een stookkuil, die met twee lagen opgevuld is. Beide lagen zijn rijk aan verbrande leem en houtskool. Door de vorm en eerder geringe afmetingen van de oven en het ontbreken van metaalslakken of misbaksels vermoedt men dat het om een broodoven gaat.

Er werden binnen de contouren van het klooster ook resten van een bakhuis (oven en voorgebouw) en resten van een muur aangetroffen uit de 17^{de} – begin 18^{de} eeuw. De muur is vermoedelijk de noordelijke gevel van de westelijke kloostervleugel die ca. 1665 voor de eerste maal werd uitgebreid. Er werden ook sporen gevonden uit de bouwphase in de periode 1778-1825 waarbij de westelijke vleugel in noordelijke richting werd uitgebreid. In de periode 1825-1845 werden een aantal gebouwen met beerputten toegevoegd. Kort na deze bouwphase was er een brand, waarna opnieuw werd gebouwd. Tussen 1907 en 1918 werd de gehele noordoostelijke vleugel afgebroken. Alle opstaande muren van de noordoostelijke vleugel werden afgebroken, soms tot op de fundamenteën. In 1918 werd tenslotte een nieuwe vleugel opgetrokken.

Tenslotte zijn ook onderdelen van de Laatmiddeleeuwse stenen stadsomwalling aangetroffen. Het gaat om een terrasmuur (en niet de feitelijke stadsmuur) die in de 17^{de} eeuw deels werd afgebroken. Bij het onderzoek kon over een afstand van 17,5m de aanzet van een massieve muur worden gevolgd. Het gaat

om een NW-ZO georiënteerde muur die minstens één meter breed was en om de 5m ondersteund werd door een massieve steunbeer, die een oppervlakte hadden van ca. 1m². Het opgaand muurwerk bestond uit grote, regelmatig gekapte blokken van Lincen-tufsteen gevat in groengelige kalkmortel. Hiervan werd in het noordoosten van de werkput slechts 60cm bewaard. De fundering van de muur was een 60-tal cm diep en bestond uit onregelmatige brokken Lincen-tufsteen gevat in groengelige kalkmortel.

Binnen **CAI-locatie 224325** zijn tijdens een mechanische prospectie verschillende lagen en sporen van bewoning (vermoedelijk uit de Volle Middeleeuwen) aangetroffen. In de onderste lagen van de waargenomen stratigrafie werd veel Middeleeuws materiaal aangetroffen. Dit kan echter ook residueel zijn, waardoor de datering in de Volle Middeleeuwen niet zeker is. Vervolgens werden ook een lagenpakket uit de 18^{de}, 19^{de} en 20^{ste} eeuw aangetroffen.

Bij het uitgraven van een kelder is een 19^{de}-eeuwse waterput aangetroffen (**CAI 700030**). Deze waterput is opgebouwd uit natuurstenen blokken, gemetst met een kalkzandmortel. De bovenzijde van de put was afgedekt met een stenen plaat (hardsteen) waarop drie wapenschilden afgebeeld zijn. Binnen deze locatie zijn ook een kelder met een bakstenen tongewelf en een erg brede bakstenen muur gevonden. Deze muur ligt in de achterliggende tuin van de woning en werd bij graafwerken aangesneden. De functie van deze muur is onzeker. Het is eerder onwaarschijnlijk dat het om een fundament van een woning gaat. Het zou kunnen gaan om een perceelmuur of een omheiningsmuur.

Bij de afbraak van een muur achteraan in het 'Huis Govaerts' (Diesterstraat 8, Sint-Truiden) werd vastgesteld dat de onderste lagen van die oude muur bestaan uit een soort mergelstenen (Maastrichtersteen?), vermoedelijk uit de Late Middeleeuwen (**CAI 210275**). Deze stenen zijn duidelijk hergebruikt en mogelijk van elders afkomstig. De stenen zijn (cannelures en stijlen) duidelijk afkomstig van een architectuur. Ze vertonen ook sporen van beschildering. In de omgeving (zonder relatie met die muur) werden enkele Middeleeuwse scherven aardewerk (vroeg steengoed) gevonden en dierenbeenderresten (o.a. hoornpit).

Tijdens een proefputten onderzoek werden 16^{de}-eeuwse muurrestanten van woonhuizen aangetroffen (**CAI 157052**).

Tussen ongeveer 100 en 250m ten zuiden van het projectgebied is ter hoogte van de Grote Markt en enkele aangrenzende straten archeologisch onderzoek uitgevoerd (boringen, een mechanische prospectie en opgravingen) (**CAI 218378**). Dankzij dit onderzoek werd onder andere een donkere humusrijke stadsbodem uit de Middeleeuwen aangetroffen. Deze bodem heeft een dikte van 20 tot 70cm. Tijdens het proefputtenonderzoek is in proefput 1 een funderingsmuur uit de Middeleeuwen aangetroffen. Deze muur is mogelijk afkomstig van de Klerkenkapel. In deze proefput zijn ook minstens 3 niveaus met begravingen vastgesteld. De aangetroffen graven hadden verschillende oriëntaties en zijn algemeen te dateren tussen de 11^{de} en de 2^{de} helft van de 17^{de} eeuw. In proefput 2 zijn verschillende afzonderlijke graven zichtbaar, hoewel het bot nauwelijks tot niet bewaard is. De graven in proefput 2 hebben ook een verschillende oriëntatie. De begraving doet zich minder voor in lagen en dateren mogelijk uit de Volle of Late Middeleeuwen. De aanwezigheid van deze graven wijst op de aanwezigheid van een kerkhof onder de Groenmarkt, bij de OLV-kerk. Het kerkhof was wellicht begrensd door een muur (mogelijk een gracht als voorloper) en was in gebruik tussen de 11^{de} en de 17^{de} eeuw. In de proefputten (en puinpakketten) zijn ook ijzeren nagels, afkomstig van grafkisten, fragmenten van natuursteen en aardewerk aangetroffen. De aardewerkenvondsten omvatten één scherp handgevormd aardewerk, reducerend gebakken Maaslands aardewerk, fragmenten Maaslands wit aardewerk, Paffrath-achtig aardewerk (10^{de}-12^{de} eeuw), rood geglazuurd aardewerk, witbakkend aardewerk met koperglazuur, bijna-steengoed en steengoed en bouw materiaal zoals tegels en een speelschijfje uit een tegel. Tenslotte werden tijdens de archeologische (voor)onderzoeken ook meerdere fragmenten dierlijk

bot uit de Middeleeuwen, een opgebracht zandpakket uit de Nieuwe Tijd en een puinlaag (niet gedateerd) aangetroffen.

Ca. 200m ten oosten van het projectgebied heeft een stadspoort uit de Late Middeleeuwen gestaan (**CAI 207883**) en ca. 200m ten zuiden van het projectgebied staat de Onze-Lieve-Vrouw-kerk, die teruggaat tot de Volle Middeleeuwen (**CAI 163087**). Bij werken uitgevoerd ter hoogte van de kerk, zijn tijdens de archeologische begeleiding van deze werken sporen aangetroffen van de voorlopers van de kerk. Door de beperkte oppervlakte van de proefputten was het echter moeilijk om deze sporen toe te schrijven aan een bepaalde bouwfase.

Tussen 200 en 600m rond het projectgebied kunnen sporen teruggevonden worden van de Laatmiddeleeuwse wal (**CAI 207882**). Tussen ongeveer 200 en 300m rond het projectgebied zijn 7 CAI-locaties gekend. **CAI 700788** betreft een oude pint uit de Late Middeleeuwen. De Sint-Gangulfuskerk, die teruggaat tot de Volle Middeleeuwen, bevindt zich binnen **CAI-locatie 51869**. Het is een pijlerbasiliek met vierkante pijlers en gootmuren in regelmatig gehouwen tufsteen van Lincent. Aan de noordzijde van de middenbeuk zijn steigergaten zichtbaar, waardoor men de steiger kan reconstrueren waarmee de muren van de kerk werden opgemetseld. Binnen deze locatie bevinden zich ook sporen en vondsten van het omliggend kerkhof uit de Volle Middeleeuwen.

CAI 209904 betreft een deel van een bakstenen, met kalkzandmortel gemetseld booggewelf uit de Late Middeleeuwen, waarbij een holle ruimte opgevuld is met zand. Daarnaast werd ook een deel van een kelder uit de Late Middeleeuwen aangetroffen, maar deze is reeds grotendeels vernield door het aanleggen van vroegere nutsleidingen. De kelder werd opgevuld en in situ bewaard. Ter hoogte van huisnummer 33 werd eenzelfde kelder aangetroffen.

Binnen **CAI-locatie 700781** staat het stadhuis met haltoren dat teruggaat tot de Late Middeleeuwen. Binnen deze locatie werden meerder archeologische onderzoeken uitgevoerd. In 1994 werd een ophogingslaag uit de Volle Middeleeuwen aangetroffen buiten de muren van het stadhuis. Tijdens een opgraving in maart 1997 werd hetzelfde ophogingspakket aangetroffen. In het pakket vond men botmateriaal, een spijker, kleine dakpanfragmenten en aardewerk, alles daterend uit de Volle Middeleeuwen. Een opgraving in 2008-2009 leverde meerdere sporen en vondsten op. Er werden in de eerste plaats een 20-tal kuilen (met aardewerk (o.a. Karolingisch) in sommige vullingen) en 4 paalkuilen uit de Vroege Middeleeuwen, de insteek van de haltoren uit de Volle Middeleeuwen en bakstenen putjes, dwarse keldermuren en een bakstenen muur uit de Nieuwe Tijd gevonden. De vondsten uit de Nieuwe Tijd kunnen in verband gebracht worden met de inrichting van een kelder. Onder de kelder werd een leemlaag aangesneden. In deze leemlaag werd een kleine (waarschijnlijk Merovingische) scherf ontdekt. Tijdens de opgraving in 2008-2009 werden ook een kolenlaag uit de laatste gebruiksfase van de kelderruimte en restanten van een stortkoker om de kolen in de kelder te storten uit de Nieuwste Tijd gevonden en drie ovens van eerder geringe afmetingen (twee mogelijks bakoven), een greppel doorsneden door een gracht en een aanzet van een mogelijke waterput. Deze laatste vondsten konden niet gedateerd worden. Tenslotte werden binnen deze locatie ook een hoge beker (Siegburg) uit de Volle Middeleeuwen, 293 stuks aardewerk, 27 fragmenten natuursteen, 9 fragmenten metaal en 6 fragmenten glas uit de Middeleeuwen en 319 stuk dierlijk bot aangetroffen.

Tijdens een controle van werken kwam een fundering aan het licht. Deze heeft de vorm van een polygonaal koor en men vermoedt dat deze fundering van de (verdwenen) Klerkenkapel uit de Volle Middeleeuwen is (**CAI 211554**).

In 1994 werd een opgraving uitgevoerd door VIOE, waarbij in de eerste plaats Middeleeuwse funderingsresten van de Klerkenkapel en resten van een vroegere westertoren van de OLV-Tenhemelopnemingskerk uit de Middeleeuwen aangetroffen werden. Daarnaast werden

natuursteenblokken aangetroffen. Deze konden niet gedateerd worden, zaten niet in verband en zijn niet gelijk gekapt. Waarschijnlijk gaat het om puin van de vroegere westertoren (ingestort) of om ruw funderingsmateriaal. Vlakbij werd ook baksteenmetselwerk gevonden (**CAI 210470**).

Tijdens een controle van werken zijn beenderen (niet in anatomisch verband) aangetroffen. In het profiel lag onder de funderingslagen van de huidige bestrating een donkerbruine ophogingslaag/puinlaag waarin de losse skeletfragmenten werden aangetroffen. Hoogstwaarschijnlijk gaat het om restanten van het kerkhof rond de OLV Tenhemelopnemingkerk (**CAI 210628**).

Ca. 350m ten zuiden van het projectgebied zijn tijdens een opgraving twee ronde waterputten in baksteen met rechthoekige, bakstenen kanaaltjes en een overwelfde kelder uit de 17^{de} eeuw gevonden (**CAI 52000**). Ca. 400m ten westen van het projectgebied is aardewerk uit de Romeinse Tijd aangetroffen en heeft een stadspoort uit de Late Middeleeuwen gestaan (**CAI 158409**). Zo'n 400m ten zuidwesten van het projectgebied zijn tijdens een mechanische prospectie kelders uit de 20^{ste} eeuw aangetroffen (**CAI 224294**) en ca. 400m ten zuiden van het projectgebied zijn tijdens een controle van werken een oorlogsprojectiel en een onderaardse gang uit de Late Middeleeuwen en een niet gedateerde waterput teruggevonden (**CAI 151454**). Het oorlogsprojectiel is een bol van 30 kg, vervaardigd uit blauwe steen. De onderaardse gang verbond het kerkje en het Capucinessenklooster met de Abdij van de Minderbroeders.

Tussen ca. 450 en 850m ten noorden van het projectgebied bevindt zich het Kasteel Speelhof dat teruggaat tot de 16^{de} eeuw (**CAI 52624**). Het is een opperhof-neerhofstructuur en was het buitenverblijf voor de abten van Sint-Trudo. Op 30 oktober 2017 werden twee kijkputjes onderzocht na een melding van een toevalsvondst. Het eerste kijkputje bevond zich in de hoek van de Noordpoort en de Tiendenschuur. Het was 50 op 50 cm en 40 cm diep uitgegraven. Onder een donkerbruine puinlaag was er een bakstenen 'vloertje' zichtbaar dat bestond uit bakstenen, identiek aan de bakstenen en mortel van de fundering. De bakstenen (20 x 11 x 6 cm) waren gemetseld met een gele tot grijsgele zandige kalkmortel. Voor zover we konden zien zou er zich onder deze laag geen tweede zitten. De verharding heeft waarschijnlijk te maken met een versteviging in de hoek tussen de fundering van beide gebouwen. Het andere kijkputje bevond zich in de hoek tussen de Tiendenschuur en het koetshuis. Op 40 cm diepte stootte men op een harder laagje. Dit bestond uit een laagje compacte leem (2 cm dik). Er onder zat opnieuw een bruine puinlaag.

Tussen ca. 400 en 500m rond het projectgebied bevinden zich ook meerdere CAI-locaties. **CAI-locatie 214436** betreft het Laatmiddeleeuws begijnhof dat werd opgericht op een terrein dat in 1265 door de abdij ter beschikking werd gesteld van de *mulieres religiosae*. De inplanting buiten de stadswallen is vrij origineel, hoewel het niet ongewoon is dat religieuze gemeenschappen veelal terreinen buiten het commerciële centrum toegewezen kregen. De manier waarop de begijnen het terrein organiseerden is tot op heden een stempel blijven drukken op het stedenbouwkundige weefsel. Het perceel dat de Sint-Truidense begijnen kregen, is vrij uitgestrekt en gunstig gelegen aan de Cicindriabeek. De bebouwing is geconcentreerd in de zuidelijke hoek van het perceel, de zone die zich het dichtst bij de stad bevindt. Het noordwestelijk en noordoostelijk deel bleef onder de begijnen onbebouwd, alsook de stroken langsheen de huidige Speelhoflaan en Schurhoven, zodat een soort buffer rond de bewoningskern werd gevormd. De onbebouwde terreinen werden gebruikt als tuinen, boomgaard en bleekweide. Bovenop de ommuring was deze structuur een garantie voor het isolement van de gemeenschap. Binnen het begijnhof bevindt zich ook de Begijnhofkerk uit de Late Middeleeuwen (**CAI 700479**). Deze werd in de 13^{de} eeuw opgetrokken in kwartsiet van Tienen, Lincensteen en Gobertangesteent.

CAI-locatie 50147 betreft een 16^{de}-eeuwse stadspoort. Waarschijnlijk vormde deze stadspoort reeds een onderdeel van de Middeleeuwse verdedigingsmuur. Tijdens rioleringswerken in 1897 stootte men op een paar kazematten van de poort en in 1939, tijdens een opgraving, werden de resten van de poort

gevonden. Net ten oosten van deze CAI-locatie is een bol bekertje/minibekertje uit de Late Middeleeuwen gevonden (**CAI 700790**).

Binnen **CAI-locaties 219170** is op 14 mei 2018 en 11 juli 2018 metaaldetectie uitgevoerd. Tijdens deze onderzoeken werden een Laatmiddeleeuwse pelgrimsampulle (lengte 6-7 cm, breedte 4cm), een bronzen lepel uit de 14^{de}-15^{de} eeuw en een 16^{de}-eeuwse koperen munt (Ernest van Beieren 1581-1612, geslagen in Luik 1583) gevonden. Vlakbij deze vondsten is ook een menselijk skelet gevonden (**CAI 209459**). Het skelet kon niet gedateerd worden, maar waarschijnlijk behoort het toe aan het kerkhof van het Minderbroederklooster.

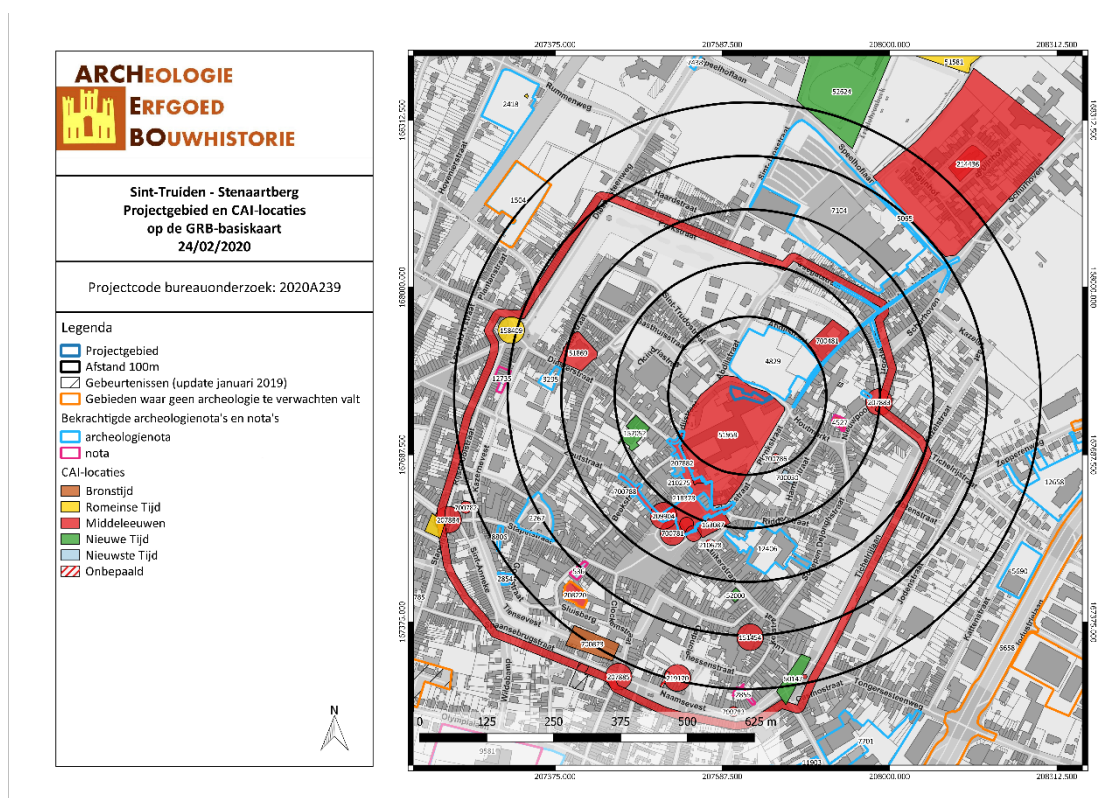
Tijdens een controle van werken zijn meerdere vondsten aangetroffen binnen **CAI-locatie 700873**. Het betreft een onregelmatige kuil met aardewerk uit de Late Bronstijd, een aantal paalkuilen die mogelijk in verband zijn te brengen met de aanleg of reparaties aan de wal en palissade en kuilen, paalkuilen en ceramiek en een stenen ommuring (uitbraakspoor teruggevonden) uit de Volle Middeleeuwen, kuilen en paalkuilen uit de Late Middeleeuwen waarvan er mogelijk een aantal tot enkele boerderijen hebben behoord (de kuilen van zwaardere palen zijn mogelijk in verband te brengen met de aanleg of reparatie van een wal en palissade of houten toren), bewoningsresten (muurresten en trap naar overwelfde kelder), een beerput (vulling suggereert datering in laatste kwart van 16de en eerste kwart van 17de eeuw) en 7 putten uit de Nieuwe Tijd en een volledig ontmantelde bunker en een aantal granaatkoppen uit de 20^{ste} eeuw.

Binnen **CAI-locatie 208220** zijn een mechanische prospectie en een opgraving uitgevoerd. Tijdens dit vooronderzoek en onderzoek zijn een kuil en fundering uit de Middeleeuwen, een kuil, een greppel en een paalkuil uit de Volle Middeleeuwen en verschillende sporen uit de Nieuwe Tijd gevonden.

Ca. 500m ten zuiden van het projectgebied zijn dankzij een mechanische prospectie een segment van de dichtgegooid stadsgracht van Sint-Truiden, bakstenen muren, een paalkuil en sporen van recente bewoning binnen de historische stadskern van Sint-Truiden, allen daterend uit de Nieuwste Tijd aangetroffen (**CAI 224401**).

CAI-Locatie	Beschrijving	Datering
210470	Grote Markt	Middeleeuwen
151454	Luikerstraat	Middeleeuwen
210275	Diesterstraat 8	Middeleeuwen
207882	Middeleeuwse stadsomwalling	Middeleeuwen
210628	Luikerstraat - Heilig-Hartplein	Onbepaald
219170	Naamsevest/Pater Damiaanhof	Middeleeuwen
214436	Begijnhof	Middeleeuwen
157052	Diesterstraat	Nieuwe Tijd
700873	Sluisberg	Bronstijd
224401	Sint-Truiden Naamsevest 23-25	Nieuwste Tijd
218378	Groenmarkt	Middeleeuwen
163087	O.LV.-kerk	Middeleeuwen
50147	Brustempoort	Nieuwe Tijd
224294	Sint-Truiden - Stapelstraat	Nieuwste Tijd
209904	Plevoets	Middeleeuwen
224325	Sint-Truiden Nieuwpoort 4 - 10	Middeleeuwen

208220	SH Ursulinenklooster	Middeleeuwen
700781	De Markt - stadhuis	Middeleeuwen
52000	Werf DÃ©lisse	Nieuwe Tijd
209459	Naamsevest 73	Onbepaald
51959	Sint-Trudo abdij	Middeleeuwen
52624	Kasteel Speelhof	Nieuwe Tijd
211554	Klerkenkapel	Middeleeuwen
700786	Plankstraat 17	Middeleeuwen
700030	Hamelstraat 18	Nieuwste Tijd
700788	Beekstraat-Zoutstraat	Middeleeuwen
207883	Nieuwe Poort	Middeleeuwen
700790	Kruikensteeg	Middeleeuwen
700479	Begijnhof Sint-Agneskerk	Middeleeuwen
158409	Sint-Gangulfuspoort	Romeinse Tijd
700481	Capucijnenklooster	Middeleeuwen
51869	Sint-Gangulfuskerk	Middeleeuwen



SIST/20/02/24/16 - Digitale aanmaak

Figuur 21: Kaart met aanduiding van het projectgebied en de vondstlocaties uit de CAI (CAI, 2020)

4.2.2 Bekrachtigde archeologienota's en nota's

Binnen een straal van ca. 500m rond het projectgebied zijn 20 bekrachtigde archeologienota's en 4 bekrachtigde nota's gekend. Zes van deze archeologienota's hebben betrekken op projectgebieden buiten de historische stadskern van Sint-Truiden (ID 1506, ID 1504, ID 8318, ID 12658, ID 7104 en ID 13689). Voor vijf projectgebieden werd geen vervolgonderzoek geadviseerd, ofwel omdat de bodem reeds zwaar verstoord is, ofwel omdat enkel bovengrondse werken zouden plaatsvinden.⁸ Voor het projectgebied ter hoogte van de slachthuissite in Sint-Truiden werden twee archeologienota's opgesteld, waarbij de eerste enkel betrekking had op de bovengrondse sloop.⁹ De tweede archeologienota werd daarentegen opgesteld n.a.v. de slop onder het maaiveld (ID 13689). Uit het bureauonderzoek bleek dat vervolgonderzoek noodzakelijk was, gezien de kans op het aantreffen van archeologische sporen en/of vondsten hoog ingeschat wordt door de recente vondsten in de directe omgeving en door de aanwezigheid van belanghebbende sites zoals het Speelhof en het Begijnhof, tevens in de directe omgeving van het terrein. De bestaande kelders hebben de bodem echter tot minstens 1,6m onder het maaiveld verstoord. Daarom wordt in de eerste plaats een begeleiding van de sloop en een onderzoek met landschappelijke profielputten geadviseerd. De profielputten worden aangelegd om eventuele verstoringen in het landschap vast te stellen, de bodemopbouw te bekijken en de aan- of afwezigheid van een of meerdere archeologische niveaus te kunnen bepalen. Indien er bij het landschappelijk bodemonderzoek een of meerdere archeologische niveaus konden vastgesteld worden, dient er een proefsleuvenonderzoek plaats te vinden.¹⁰

In de periode juni 2016-december 2017 heeft RAAP België bvba reeds een bureaustudie, een waarderend archeologisch booronderzoek en een proefputtenonderzoek uitgevoerd binnen het projectgebied aan de Groenmarkt (ID 6074). Een deel van dit projectgebied kruist met de contouren van de beschermde archeologische site van de Abdij van Sint-Truiden. Tijdens dit vooronderzoek werden reeds zeer veel vondsten en sporen aangetroffen, waardoor een archeologische opgraving noodzakelijk wordt geacht. Het projectgebied werd opgedeeld in acht op te graven zones (en enkele niet op te graven zones).¹¹ Doordat de initiatiefnemer een nieuwe omgevingsvergunning heeft aangevraagd, werd een aangepaste archeologienota opgesteld door ARON bvba (ID 11864). Tijdens het schrijven van deze archeologienota was ARON reeds gestart met de archeologische opgraving van Zone I. Bij het opmaken van de archeologienota was reeds ca. 307m² opgegraven en ca. 100m² wordt *in situ* bewaard. In de resterende 2347m² van deze zone is de archeologische opgraving nog steeds noodzakelijk.¹² De andere zeven zones die aangeduid werden in de eerste archeologienota dienen ook nog opgegraven te worden.

Voor het projectgebied aan de Nieuwpoort in Sint-Truiden (ID 3857) werd geen vervolgonderzoek geadviseerd, aangezien uit het bureauonderzoek is gebleken dat het gehele terrein verstoord is.¹³ De

⁸ "Archeologienota Sint-Truiden, Viaductstraat 11", Archeologienota - Programma van Maatregelen (Bree: HAAST bvba, 2016); David Janssens, "Archeologienota Zepperenweg 7A te Sint-Truiden (Limburg)", Archeologienota - Programma van Maatregelen (Gent: ADEDE bvba, 2016); David Janssens, "Archeologienota Zepperenweg 7A te Sint-Truiden (Limburg)", Archeologienota - Programma van Maatregelen (Gent: ADEDE bvba, 2018); Simon Claes en David Janssens, "Archeologienota Zepperenweg te Sint-Truiden (Limburg)", Archeologienota - Programma van Maatregelen (Gent: ADEDE bvba, 2019); Jan Claesen e.a., "Programma van Maatregelen Sint-Truiden - Slachthuissite (sloop)", Archeologienota - Programma van Maatregelen (Kortenaken: ARCHEBO bvba, april 2018).

⁹ Claesen e.a., "Programma van Maatregelen Sint-Truiden - Slachthuissite (sloop)".

¹⁰ Jan Claesen e.a., "Programma van maatregelen Sint-Truiden - Slachthuissite (sloop onder maaiveld)", Archeologienota - Programma van Maatregelen (Kortenaken: ARCHEBO bvba, december 2019).

¹¹ Nele Vanholme, "Herinrichting Groenmarkt, Diesterstraat, Zoutstraat, Plankstraat en Meinstraat Sint-Truiden", Archeologienota - Programma van Maatregelen (Nazareth: RAAP België bvba, december 2017).

¹² Maxim Hoebreckx, Inge Van de Staey, en Petra Driesen, "Archeologienota Sint-Truiden, Groenmarkt Heraanleg van het plein en omgeving", Archeologienota - Programma van Maatregelen (Tongeren: ARON bvba, 2019).

¹³ Annelies De Raymaecker, "Archeologienota: De uitbreiding van het rusthuis aan Nieuwpoort 18 te Sint-Truiden", Archeologienota - Programma van Maatregelen (Tienen: Studie bureau Archeologie bvba, 2017).

toekomstige werken aan de Speelhoflaan (ID 5065) en het Sint-Martenplein (ID 2267) moeten begeleid worden door een archeoloog. Andere archeologische vervolgonderzoeken zijn niet nodig.¹⁴

De archeologienota voor het project aan de Stenaartberg in Sint-Truiden (ID 4829) omvatte de resultaten van een bureauonderzoek en een proefsleuven en -puttenonderzoek, waaruit bleek dat verder onderzoek in de vorm van een vlakdekkende opgraving voor een deel van het terrein nodig was.¹⁵ Bij de 8 laatste archeologienota's (ID 13041, ID 3295, ID 12406, ID 8806, ID 4527, ID 8017, ID 536, ID 2855) werd telkens een vervolgonderzoek geadviseerd in de vorm van een proefputten- en -sleuvenonderzoek (en bij de archeologienota van de Rijschoolstraat ook een landschappelijk booronderzoek.¹⁶ Ter hoogte van de projectgebieden aan de Nieuwpoort 4-10, de Rijschoolstraat, de Stapelstraat en de Naamsevest 23-25 werd ook reeds het proefputten- en -sleuvenonderzoek uitgevoerd. Binnen het projectgebied aan de Rijschoolstraat (ID 12735) werden geen archeologisch waardevolle en behoudenswaardige vindplaatsen aangetroffen, waardoor verder onderzoek niet nodig wordt geacht.¹⁷ Na de onderzoeken aan de Nieuwpoort 4-10 (ID 7950), de Stapelstraat (ID 7116) en de Naamsevest 23-25 (ID 9329) werd besloten om geen verder onderzoek uit te voeren en alles in situ te bewaren (de toekomstige werken zouden het archeologisch relevante niveau niet raken).¹⁸

4.2.3 Inventaris Onroerend Erfgoed (IOE)

De Inventaris van het onroerend erfgoed biedt een overzicht van waardevol erfgoed in Vlaanderen. Zowel bouwkundig, archeologisch, landschappelijk als varend erfgoed zijn opgenomen in deze databank, goed voor meer dan 83.000 erfgoedobjecten in totaal. Op basis van diverse zoekcriteria kan er heel gericht naar de verschillende erfgoedobjecten gezocht worden. Erfgoedobjecten kunnen vastgesteld en/of beschermd zijn.¹⁹ Het projectgebied ligt binnen de historische stadskern van Sint-Truiden (vastgestelde archeologische zone, ID 11920)²⁰, valt binnen de UNESCO Werelderfgoed bufferzone van het stadhuis van Sint-Truiden met belfort (ID 15037)²¹ en ligt binnen de contouren van de Benedictijnenabdij Sint-Trudo. Deze abdij is een beschermde archeologische site (ID 21131) en vastgesteld bouwkundig erfgoed (ID 15418). De overblijfselen van de abdij en de kerktoeren staan geregistreerd als een beschermd monument (ID 2688) en de Abdijsite benedictijnenabdij Sint-Trudo en

¹⁴ G. De Nutte e.a., "Slachthuisstraat, Speelhoflaan, Vissegatstraat, Schuurhof en de Clement Cartuyvelstraat te Sint-Truiden (gem. Sint-Truiden)", Archeologienota - Programma van Maatregelen (Hasselt: ArcheoPro Vlaanderen, juli 2017); Bram Vermeulen, "Heraanleg van het Sint-Martenplein Sint-Truiden", Archeologienota - Programma van Maatregelen (Nazareth: RAAP België bvba, 2017).

¹⁵ Vanessa Vander Ginst, Wouter Yperman, en Dupont, Laurane, "Archeologienota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Stenaartberg te Sint-Truiden", Archeologienota - Programma van Maatregelen (Tienen: Studiebureau Archeologie bvba, 2017).

¹⁶ Anne De Loof, "Archeologienota met uitgesteld vooronderzoek Sint-Truiden - Diesterstraat 14/16", Archeologienota - Programma van Maatregelen (Sint-Truiden: Bouwen en Milieu nv, 2019); Annelies De Raymaeker, "Archeologienota: De geplande ontwikkeling ter hoogte van het Clarissenklooster te Sint-Truiden", Archeologienota - Programma van Maatregelen (Tienen: Studiebureau Archeologie bvba, 2017); Inge Van de Staey en Petra Driesen, "Archeologienota Broederssite Sint-Truiden - Sloop van de gebouwen", Archeologienota - Programma van Maatregelen (Tongeren: ARON bvba, september 2019); Anne De Loof, "Archeologienota met uitgesteld vooronderzoek Sint-Truiden, Stapelstraat 82-84", Archeologienota - Programma van Maatregelen (Sint-Truiden: Bouwen en Milieu nv, 2018); Anne De Loof en Rik van de Konijnenburg, "Archeologienota met uitgesteld vooronderzoek Sint-Truiden, Nieuwpoort 4-10", Archeologienota - Programma van Maatregelen (Sint-Truiden: Bouwen en Milieu nv, 2017); G. De Nutte e.a., "Rijschoolstraat 16-26 te Sint-Truiden (gem. Sint-Truiden)", Archeologienota - Verslag van Resultaten (Hasselt: Condor Archaeological Research bvba, juli 2017); T. Deville en S. Houbrechts, "Stapelstraat te Sint-Truiden (gem. Sint-Truiden)", Archeologienota - Verslag van Resultaten (Hasselt: ArcheoPro Vlaanderen, september 2016); Rik van de Konijnenburg en Anne De Loof, "Archeologienota met uitgesteld vooronderzoek Sint-Truiden, Naamsevest 23-25", Archeologienota - Verslag van Resultaten (Sint-Truiden: Bouwen en Milieu nv, 2017).

¹⁷ T. Deville e.a., "Rijschoolstraat 16-26 te Sint-Truiden", Nota (Hasselt: Condor Archaeological Research bvba, oktober 2019).

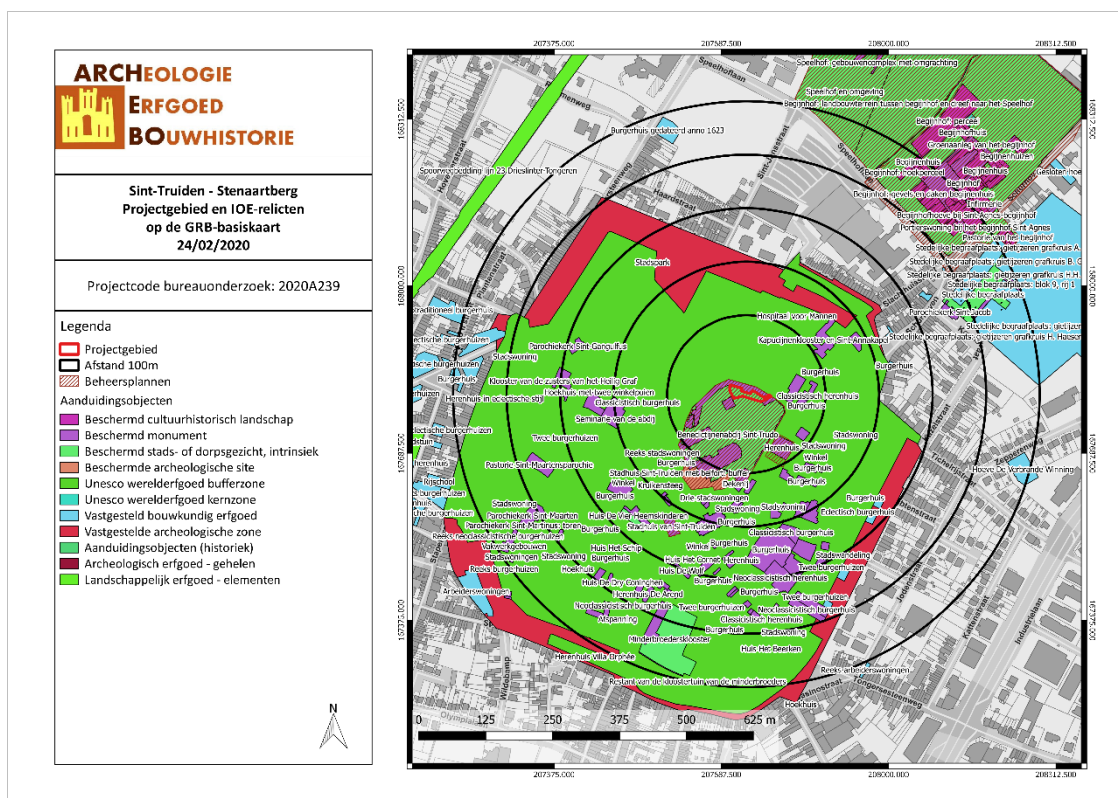
¹⁸ G. De Nutte e.a., "Nieuwpoort 4-10 te Sint-Truiden (gem. Sint-Truiden)", Nota (Hasselt: Condor Archaeological Research bvba, juni 2018); Deville en Houbrechts, "Stapelstraat te Sint-Truiden (gem. Sint-Truiden)"; Ward Decramer en Wouter Yperman, "Nota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Naamsevest 23 te Sint-Truiden", Nota & Programma van Maatregelen (Tienen: Studiebureau Archeologie bvba, 2018).

¹⁹ Agentschap Onroerend Erfgoed, "Inventaris Onroerend Erfgoed", geraadpleegd 17 januari 2018, <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/>.

²⁰ "Historische stadskern van Sint-Truiden", geraadpleegd 25 februari 2020, <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/11920>.

²¹ "Stadhuis Sint-Truiden met belfort: buffer", geraadpleegd 25 februari 2020, <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/15037>.

Academiezaal staat geregistreerd als een beschermd stadsgezicht (ID 3194).²² Voor deze abdijsite werd tevens een beheersplan opgesteld.²³



SIST/20/02/24/17 - Digitale aanmaak

Figuur 22: Kaart met situering van het projectgebied en IOE-relicten op GRB-basiskaart (IOE, 2020)

4.3 HISTORIEK EN CARTOGRAFISCHE BRONNEN

4.3.1 Onderzoek historische bronnen

In het midden van de eerste eeuw vestigen de Romeinen zich op het Haspengouwse platteland. Het gehucht *Straeten*, net ten zuiden van de huidige stadskern van Sint-Truiden, was namelijk gelegen aan een belangrijke Romeinse heirbaan van Keulen naar Tongeren. Deze baan werd verder opgesplitst naar Bavay of via Kortrijk naar de Noordzee. *Sarchinium* verwees naar de plaats Zerkingen dat zich ter hoogte van de huidige Grote Markt bevond. Vanaf de helft van de 12^{de} eeuw staat de plaats beschreven als *Sancti Trudonis opidum* (m.a.w. de verhoogde stad van Sint-Trudo).²⁴

Het ontstaan van de voormalige nederzetting *Sarchinium* en de latere stad Sint-Truiden is nauw verbonden met de figuur van Trudo. In de vroege Middeleeuwen sticht Trudo circa 655, zoon van Wicbolde, graaf van Haspengouw, op een duidelijke terreinverhoging aan de rechteroever van de Cicindria een klooster.²⁵ Na de dood en heiligerverklaring van de stichter wordt het klooster een bekende bedevaartplaats. De eerste bewoning concentreerde zich rondom de verschillende wegen die naar het klooster leidden. De nieuw wegen, samen met de rivier de Cicindria, bakenden een ruimte af, die zich

²² “Abdijsite benedictijnenabdij Sint-Trudo en Academiezaal”, geraadpleegd 25 februari 2020, <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/3194>; “Benedictijnenabdij Sint-Trudo”, geraadpleegd 25 februari 2020, <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/15418>; “Benedictijnenabdij Sint-Trudo”, geraadpleegd 25 februari 2020, <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/21131>; “Benedictijnenabdij Sint-Trudo: kerktoeren en overblijfselen abdij”, geraadpleegd 25 februari 2020, <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/2688>.

²³ “Sint-Truiden - Abdijsite Sint-Trudo | Plannen | Onroerend Erfgoed”, geraadpleegd 25 februari 2020, <https://plannen.onroerenderfgoed.be/plannen/624>.

²⁴ Maurits Gysseling, *Toponymisch woordenboek van België, Nederland, Luxemburg, Noord-Frankrijk en West-Duitsland vóór 1226* (Belgisch Interuniversitair Centrum voor Neerlandistiek, 1960), 919.

²⁵ Jan Gerits, *Historische steden in Limburg* (Gemeentekrediet, 1989), 203.

mettertijd als marktplaats zal ontwikkelen. In 740 wordt het klooster van Sint-Trudo omgevormd tot benedictijnenabdij. In 883 werd de abdij samen met de nederzetting door de Noormannen verwoest. Onder impuls van Otto I, keizer van het Heilig Roomse Rijk, werd de abdij en nederzetting heropgebouwd in 938.²⁶ De stad kende vervolgens een organische groei van de woonkern rondom het marktplaats en de invalswegen, die volgens een radioconcentrisch patroon vanuit het marktplaats vertrekken: Brustemstraete (huidige Luikerstraat), Cloesterstraete of Steenstraete (Diestersstraat), Clockheimstraete (Naamsestraat), Planckstraete, en Staepelstraete (Tiensestraat); deze invalswegen werden onderling verbonden door secundaire wegen.

De abdij was reeds vroeg van een eigen vestinggordel voorzien; onder het abbatiaat van Adelardus II (1055-1082) worden buiten deze omheining twee kerken gebouwd: de Onze-Lieve-Vrouwekerk en de Sint-Gangulfuskerk; kort daarop de Heilig-Grafkerk (thans Sint-Maartenkerk). Door dezelfde abt wordt tussen 1060 en 1085 begonnen met de bouw van een vestinggordel rondom de nederzetting. Sarchinium verkrijgt hiermee het stadsrecht onder de naam "oppidum Sancti Trudonis". De vesting telde, in haar uiteindelijke vorm, vijf poorten, gelegen aan elk der invalswegen, behalve de Plankstraat; de Niefport, die de later tot stand gekomen verbinding met Hasselt controleerde, bestond niet in het oorspronkelijk systeem. Voorts waren er negen torens en twee versterkte sluissystemen: Comisgaet, waar de Cicindria de stad binnenstroomt, en Vissegaet waar ze de stad verlaat. Het stratentracé en de vorm van de stad, zoals ze afgebakend werd door de omwalling, zal in de loop der tijden weinig verandering ondergaan.

In 1086 (of 1087) werd de stad ingelijfd bij het prinsbisdom Luik. De abdij behield de jurisdictie over een gedeelte van het grondgebied. Het voogdijchap over de stad is een twistpunt tussen de heren van de omliggende gebieden, voornamelijk de hertogen van Leuven en de graven Duras. Dit gaf aanleiding tot verschillende belegeringen en plunderingen. Bloei van de lakenindustrie en het gildewezen in de 13de- en 14de eeuw, wat tot uiting komt in de bouw van een lakenhal met toren op de markt.

De 15de eeuw was een vrij woelige periode. In 1405 belegering en inname van de stad door Hendrik de Horne van Luik. In 1467 vond de slag van Karel de Stoutte tegen het Luikse leger te Brustem plaats met beleg en inname van de stad, en verwoesting der versterkingen ten gevolge. In 1489 werd de stad belegerd door Robert van der Marck. In 1568, inname door Willem de Zwijger. Door haar afhankelijkheid van het prinsbisdom evenwel heeft de stad echter weinig te lijden van de Spaanse troepen. In 1675 wordt de vesting door Lodewijk XIV ontmanteld: de poorten worden opgeblazen, en de ommuring verdwijnt geleidelijk; de enige restanten zijn de onderbouw der Brustempoort, en een gedeelte der stadswal in de kloostertuin der minderbroeders. Het tracé bleef echter behouden, op de meeste plaatsen in de vorm van beboomde dreven (Tiensevest, Tichelrij, Hoge Vesper, Kazernevest, en stadspark (1876, tuinarchitect M. Creten) ten noorden), die mede met de torens der hogervermelde gebouwen en het volume der minderbroederskerk, het stadssilhouet bepalen.²⁷

Onmiddellijk buiten de wallen bevonden zich van oudsher twee belangrijke gehuchten: Schurhoven ten noordoosten, met bebouwing geconcentreerd rondom de Sint-Jacobskerk. Hier werd in 1258 het Sint-Agnesbegijnhof gesticht. Ten zuiden, Nieuwenhuyzen en Zerkingen, oorspronkelijk twee wooneenheden, later een parochie bij de Sint-Niklaas - Sint-Pieterskerk.

²⁶ De Winter, "Archeologische evaluatie en waardering van de abdijsite van Sint-Truiden (provincie Limburg)".

²⁷ "Sint-Truiden", geraadpleegd 25 februari 2020, <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/13901>; Gerits, *Historische steden in Limburg*.

4.3.2 Historische situatie aan de hand van cartografische bronnen

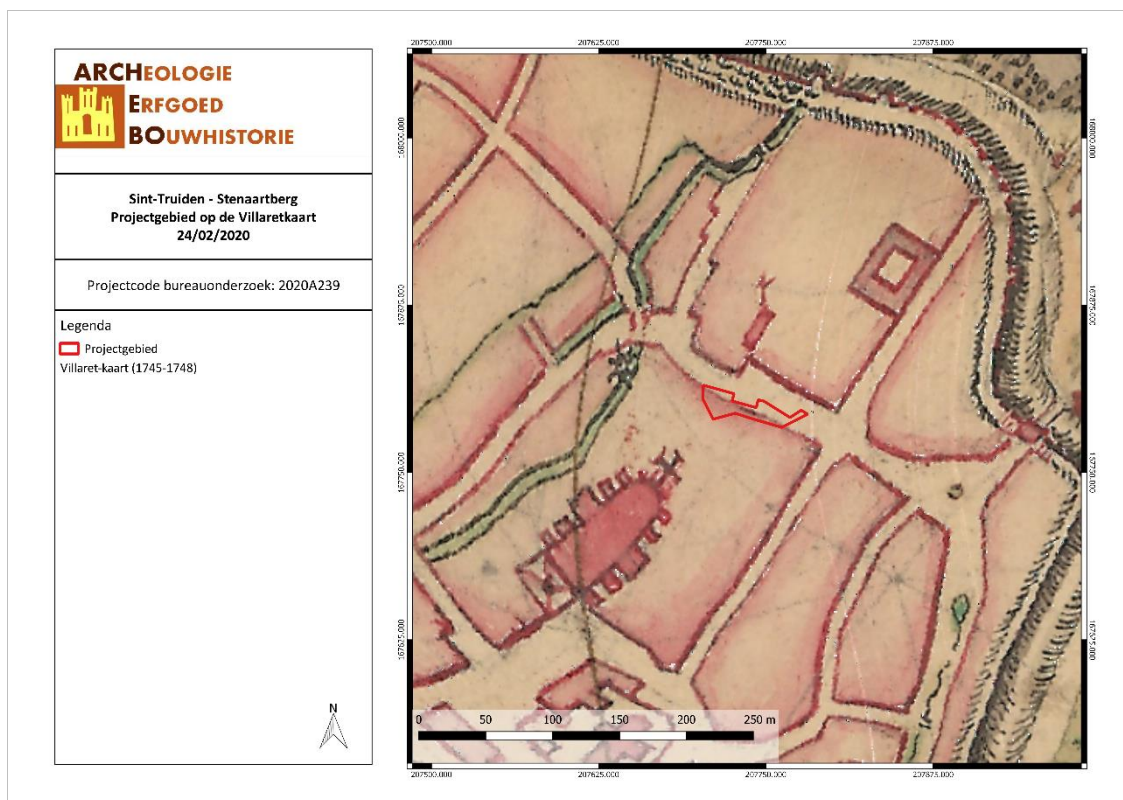
Een belangrijke bron van informatie wordt geleverd door het historisch kaartmateriaal. Dit om na te gaan of er bebouwing is geweest op het terrein in historische tijden, of dat het landgebruik van het perceel is gewijzigd doorheen de tijd. Hierbij moet wel rekening gehouden worden met het feit dat de eerste bruikbare kaarten pas vanaf de 16^{de} eeuw of later voorhanden zijn.

Bovendien is de afwezigheid van bebouwing op kaarten geen garantie dat er geen bebouwing is geweest. In de beginperiode van de cartografie werden voornamelijk grotere nederzettingen en belangrijkere bouwwerken zoals kerken, kloosters en kastelen weergegeven en was er weinig of geen aandacht voor de burgerlijke architectuur. Pas vanaf de 19^{de} eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kaarten. Mogelijk eerder aanwezige middeleeuwse structuren waren misschien reeds verdwenen.

Vooreerst worden enkele pre-19^{de} -eeuwse cartografische bronnen behandeld zoals de Villaretkaart en de Ferrariskaart. De Villaretkaart geeft geen gedetailleerde weergave van de abdijsite (of het projectgebied). Bebouwde zones zijn aangeduid en belangrijke gebouwen (voornamelijk kerken) zijn specifiek weergegeven. Op de Ferrariskaart wordt het abdijcomplex weergegeven na de werken uitgevoerd in opdracht van abt Jozef Van Herck. Binnen het complex zijn de kerk, het klooster, de dienstgebouwen (in het noorden) en de (moes)tuinen duidelijk zichtbaar. De ondergrondse Cicindriabeek wordt aangeduid met een stippellijn. Het projectgebied kruist met een deel van deze bedrijfsgebouwen en met het tuingedeelte in het noorden van het abdijcomplex. De bedrijfsgebouwen worden in opdracht van de abt Jozef Van Herck grondig verbouwd en gerestaureerd. De molen en brouwerij blijven bewaard, maar worden wel voorzien van een nieuwe gevel. Vervolgens wordt de nieuwe dienstvleugel in het noorden, tot op de grens van het abdijdomein, opgetrokken. Van west naar oost omvatten deze bedrijfsgebouwen een molen met molenaarswoning, een brouwerij, een bakkerij, een wagenstalling, paardenstallen, een schuur, schaapstallen, een smidse en een groot poortgebouw met duiventoren.²⁸

In juli 1794 vallen de Franse revolutionairen echter Sint-Truiden binnen, waardoor de monniken naar Duitsland vluchten. De abdij wordt in beslag genomen en wordt omgevormd tot militair hospitaal, gendarmerie en opslagplaats. In oktober 1798 wordt het abdijcomplex openbaar verkocht, waarna een groot deel van de gebouwen wordt afgebroken. Enkel de toren met barokke ingangsportaal, het poortgebouw aan de Diesterstraat, de abtsvleugel, de infirmerie en de dienstgebouwen (waar het projectgebied ligt) blijven voor het grootste deel gespaard.

²⁸ De Winter, "Archeologische evaluatie en waardering van de abdijsite van Sint-Truiden (provincie Limburg)", 18.



SIST/20/02/24/18 - Digitale aanmaak

Figuur 23: Detail uit de Villaretkaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2020)



SIST/20/02/24/19 - Digitale aanmaak

Figuur 24: Detail uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2020)

In 1824 komt de abdij in het bezit van de kerkfabriek van de OLV-kerk en op 15 juli 1839 doet de kerkfabriek afstand van deze bezittingen aan het Bisschoppelijk Seminarie van Luik die binnen het domein een Klein Seminarie zal oprichten. Het Klein Seminarie werd ingehuldigd op 2 maart 1843. Bij de verbouwingswerken worden ook de dienstgebouwen uit de 18^{de} eeuw hersteld. De basisschool zal hier ingericht worden.²⁹ Gaandeweg maakten het tuingedeelte, de moestuinen die zichtbaar zijn op de Ferrariskaart, plaats voor verharde binnenruimtes, die vandaag benut worden als speelplaatsen. Vermoedelijk is de bodem binnen het projectgebied ook verhard in de loop van de 19^{de} eeuw.³⁰

Op het uittreksel van het Primitief Kadaster van 1825 zien we dat de bebouwing die grenst aan het projectgebied, grotendeels overeenkomt met de huidige situatie. Op de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) is de situatie minder gedetailleerd weergegeven en in de archeologische evaluatie door mevr. De Winter (2010) wordt aangehaald dat de weergave van de abdij in de Atlas der Buurtwegen erg onbetrouwbaar is, aangezien de gebouwen als één aaneengesloten blok weergegeven worden, wat onmogelijk een correcte weergave kan zijn.³¹ De Vandermaelenkaart en topografische kaart van 1873 tonen, net zoals de Villaretkaart, enkel bebouwde zones, ze geven geen gedetailleerde weergave. De topografische kaarten van 1904, 1939, 1969 en 1981-1989 tonen iets meer details. De contouren van de bebouwing lijkt sinds deze op het Primitief Kadaster van 1825 niet meer gewijzigd.



Figuur 25: Uittreksel uit het primitief kadaster van Sint-Truiden van 1825, Afdeling 1, Sectie H. (Kadaster van Limburg te Hasselt. Scan van het origineel)³²

²⁹ De Winter, 19–20.

³⁰ "Sint-Truiden - Abdijsite Sint-Trudo | Plannen | Onroerend Erfgoed".

³¹ De Winter, "Archeologische evaluatie en waardering van de abdij site van Sint-Truiden (provincie Limburg)", 20.

³² De Winter, bijlage 6.



SIST/20/02/24/20 - Digitale aanmaak

Figuur 26: Situering van het projectgebied op het Primitief Kadaster van 1825 (De Winter, 2010)



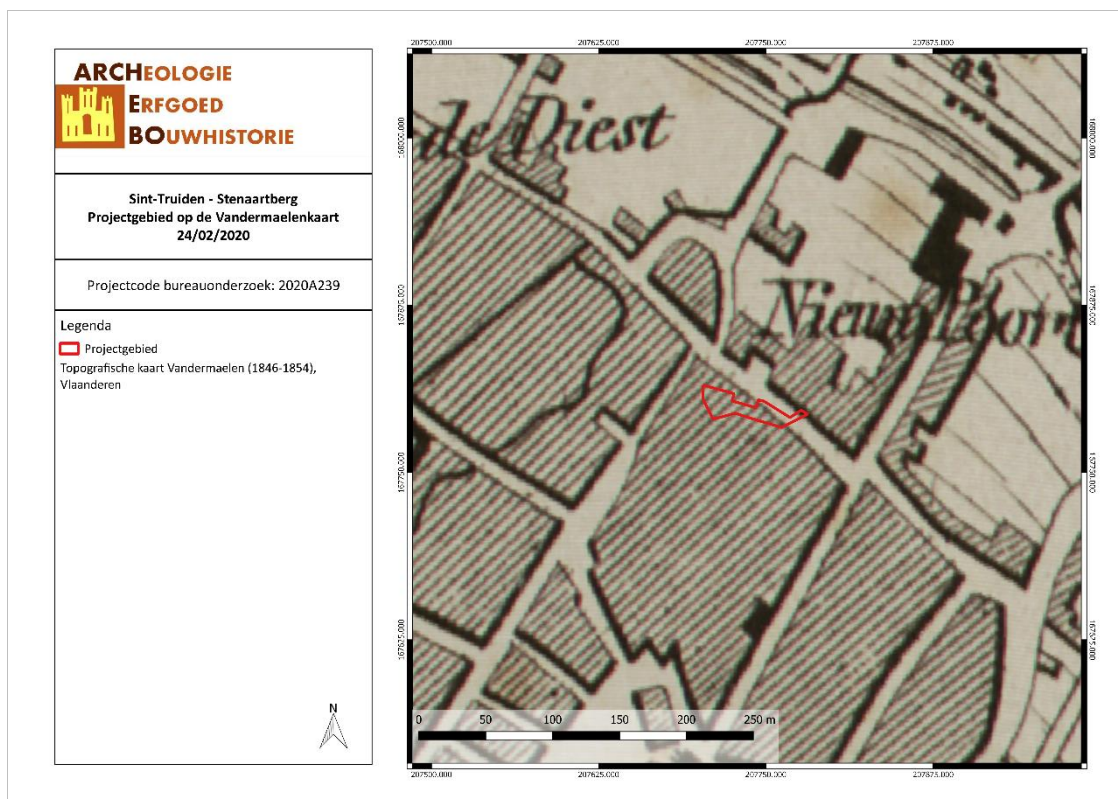
SIST/20/02/24/21 - Digitale aanmaak

Figuur 27: Het projectgebied op het opmetingsplan van de abdijsite uit 1840 door architect L. Roelandt (De Winter, 2010)



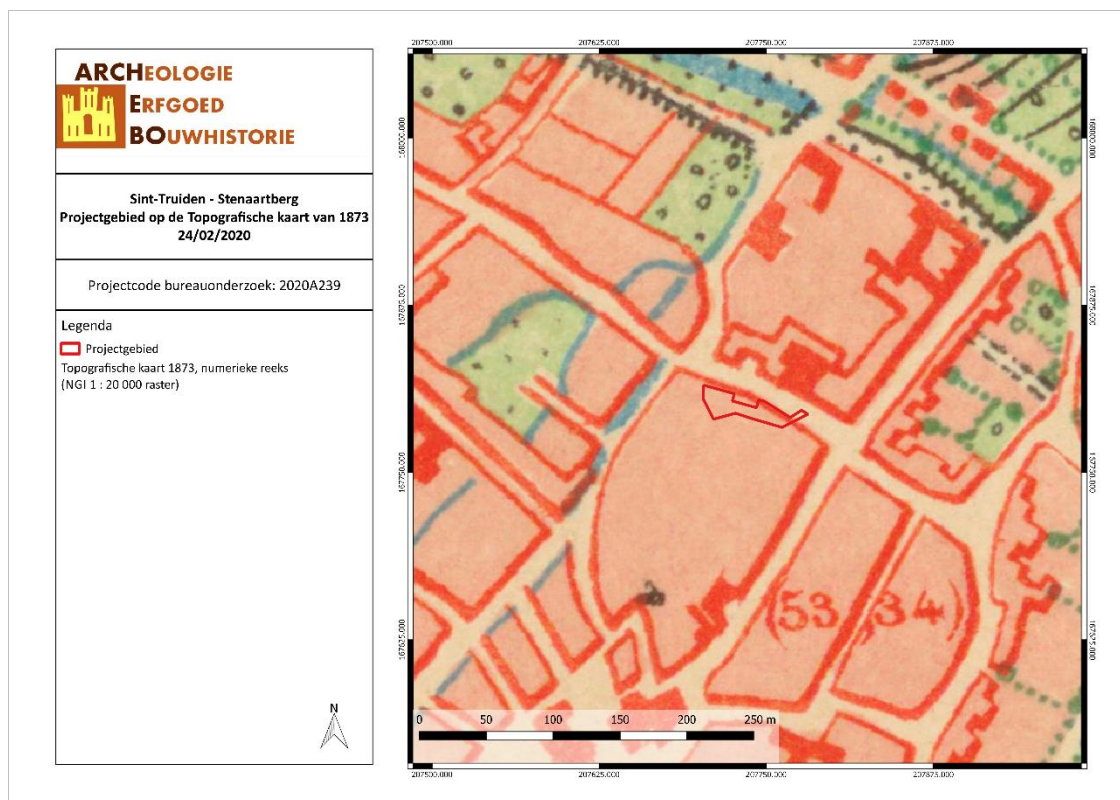
SIST/20/02/24/22 - Digitale aanmaak

Figuur 28: Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen (Geopunt, 2020)



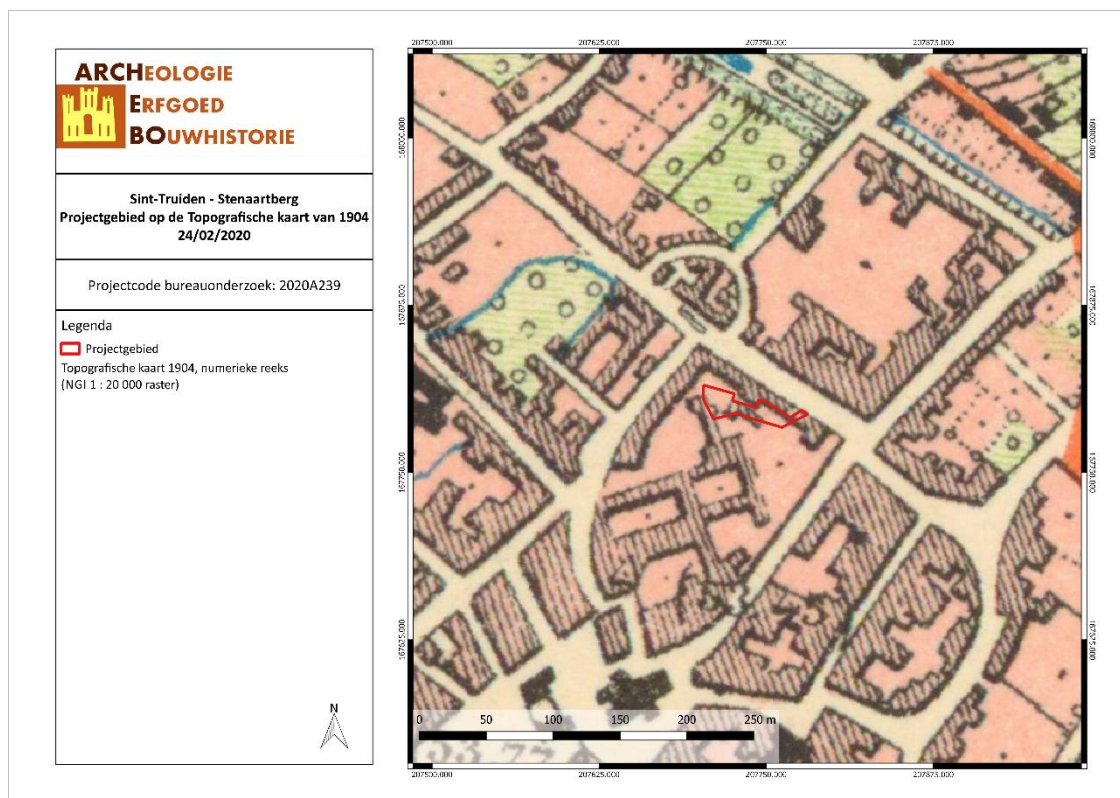
SIST/20/02/24/23 - Digitale aanmaak

Figuur 29: Situering van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen (Geopunt, 2020)



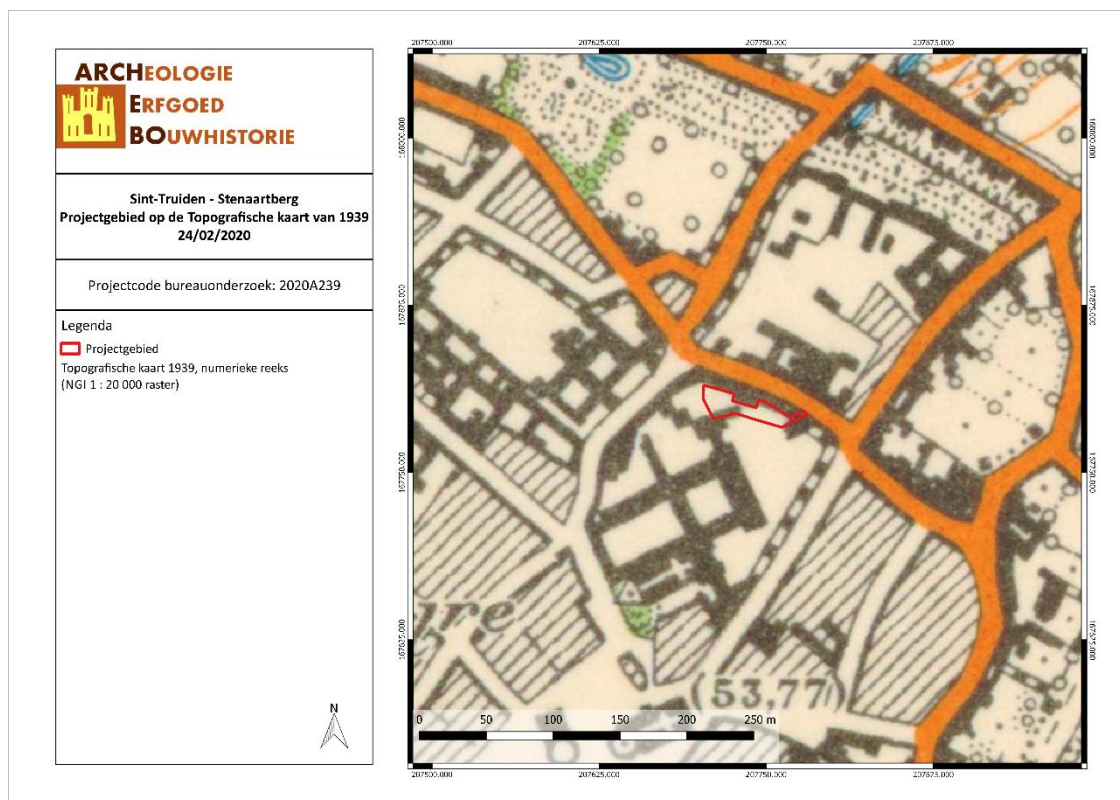
SIST/20/02/24/24 - Digitale aanmaak

Figuur 30: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1873 (Cartesius, 2020)

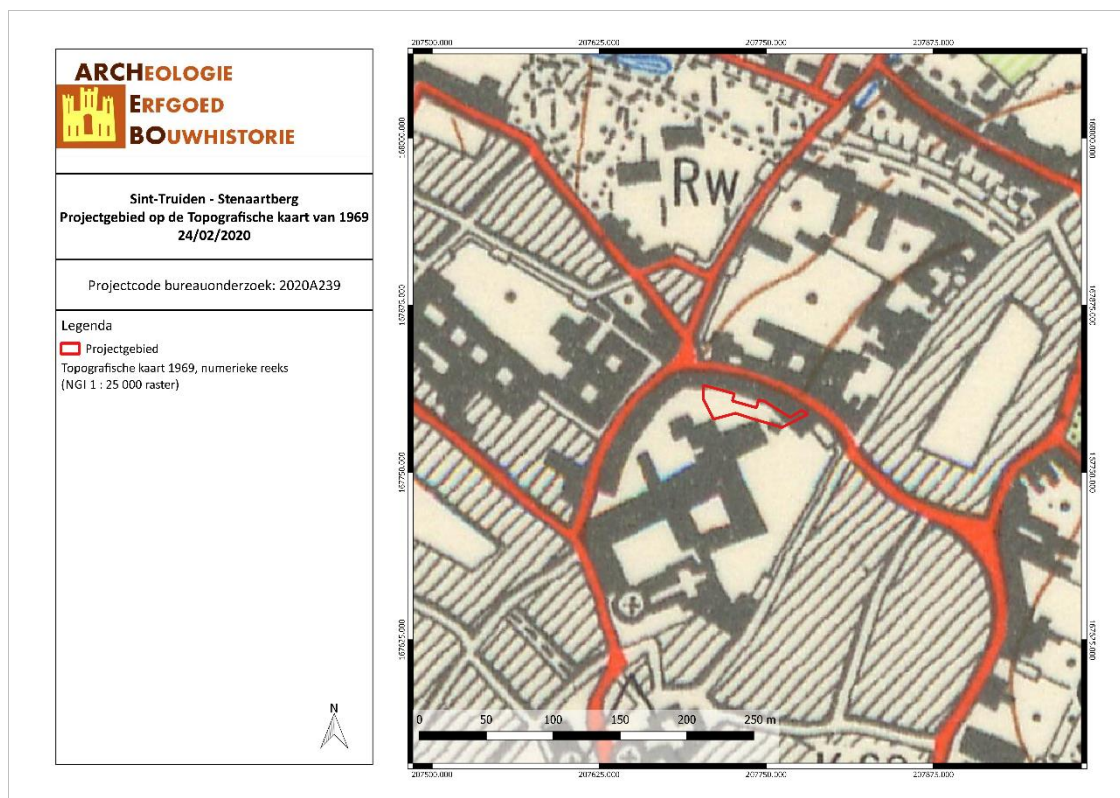


SIST/20/02/24/25 - Digitale aanmaak

Figuur 31: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1904 (Cartesius, 2020)

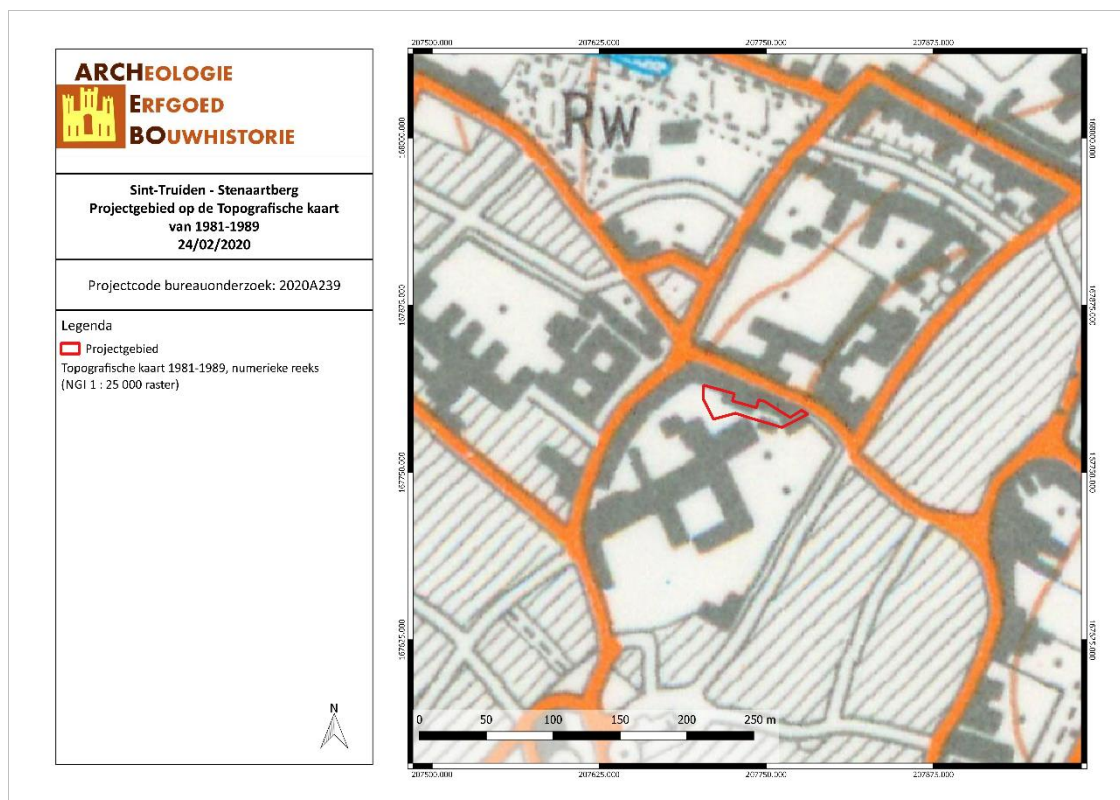


SIST/20/02/24/26 - Digitale aanmaak

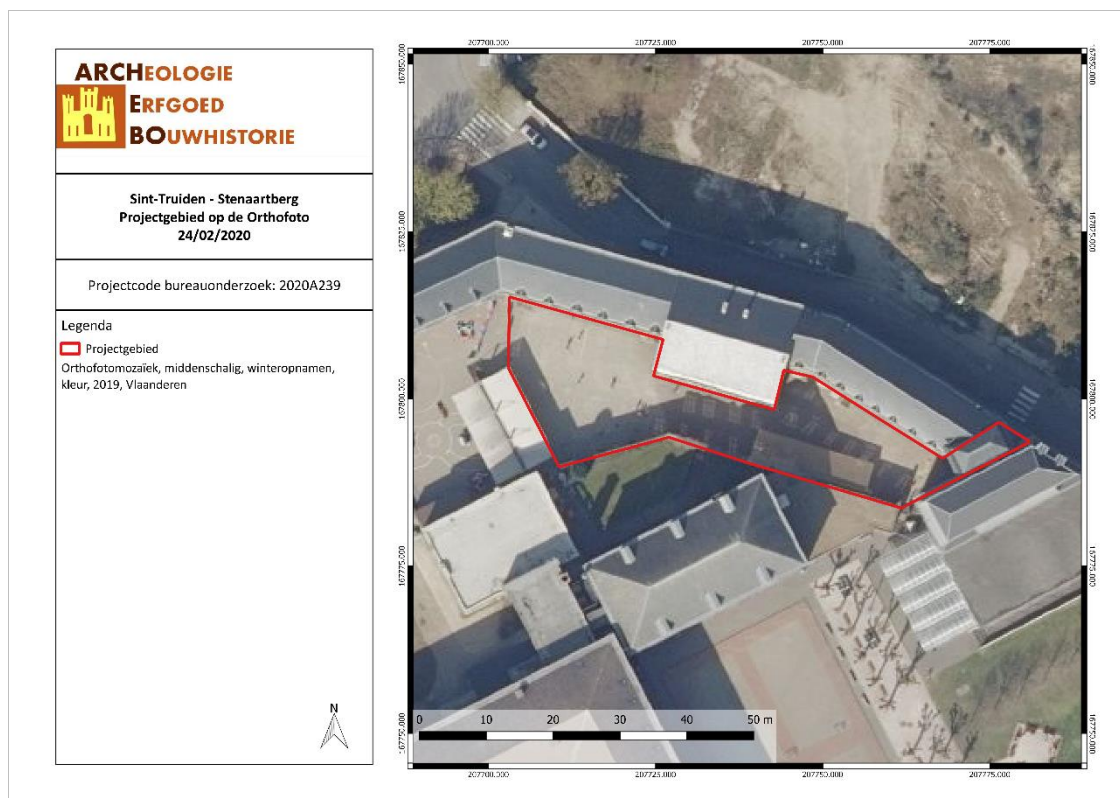
Figuur 32: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1939 (Cartesius, 2020)


SIST/20/02/24/27 - Digitale aanmaak

Figuur 33: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1969 (Cartesius, 2020)



SIST/20/02/24/28 - Digitale aanmaak

Figuur 34: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1981-1989 (Cartesius, 2020)


SIST/20/02/24/29 - Digitale aanmaak

Figuur 35: Situering van het projectgebied op de Orthofoto van 2019 (Geopunt, 2020)

4.4 ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kon worden achterhaald dat er binnen het oosten van het projectgebied bebouwing aanwezig is geweest vanaf de tweede helft van de 18^{de} eeuw en dat de rest van het projectgebied vermoedelijk verhard is sinds de 19^{de} eeuw. Voor de 19^{de} eeuw lag het projectgebied binnen het tuingedeelte (moestuinen) van de Sint-Trudo abdij.

Het projectgebied ligt binnen de historische stadskern van Sint-Truiden en binnen het domein van de Sint-Trudo abdij. Dit domein is een beschermde archeologische site en overblijfselen van de abdij en kerktoren staan geregistreerd als beschermd monument. Binnen de abdijsites zijn in het verleden reeds meerdere archeologische opgravingen uitgevoerd die de archeologische waarde van het terrein duidelijk hebben aangetoond. Binnen het projectgebied zelf is dit nog niet gebeurd.

Het projectgebied ligt binnen de Sint-Trudo abdij die teruggaat tot de Vroege Middeleeuwen (CAI 51959). In de directe en ruime omgeving van het terrein zijn ook meerdere archeologische waarden gekend. Het betreft een kruikje met brede hoge hals uit de Late Middeleeuwen (CAI 700786), het Capucijnenklooster dat teruggaat tot de Volle Middeleeuwen (CAI 700481), lagen en sporen van bewoning (vermoedelijk uit de Volle Middeleeuwen), veel Middeleeuws materiaal en lagenpakketten uit de 18^{de}, 19^{de} en 20^{ste} eeuw (CAI 224325), een 19^{de}-eeuwse waterput (CAI 700030), een oude muur uit een soort mergelstenen uit de Late Middeleeuwen (CAI 210275), 16^{de}-eeuwse muurrestanten van woonhuizen (CAI 157052), een donkere humusrijke stadsbodem en een funderingsmuur uit de Middeleeuwen, 3 niveaus met begravingen (11^{de} - 2^{de} helft 17^{de} eeuw), verschillende afzonderlijke graven, ijzeren nagels (van grafkisten), fragmenten van natuursteen en aardewerk, meerdere fragmenten dierlijk bot uit de Middeleeuwen, een opgebracht zandpakket uit de Nieuwe Tijd en een puinlaag (niet gedateerd) (CAI 218378), een stadspoort uit de Late Middeleeuwen (CAI 207883), de Onze-Lieve-Vrouw-kerk die teruggaat tot de Volle Middeleeuwen (CAI 163087), de Laatmiddeleeuwse wal (CAI 207882), een oude pint uit de Late Middeleeuwen (CAI 700788), De Sint-Gangulfuskerk die teruggaat tot de Volle Middeleeuwen (CAI 51869), een deel van een bakstenen, met kalkzandmortel gemetseld booggewelf en een deel van een kelder uit de Late Middeleeuwen (CAI 209904), het stadhuis met haltoren dat teruggaat tot de Late Middeleeuwen (CAI 700781), een fundering, vermoedelijk van de (verdwenen) Klerkenkapel uit de Volle Middeleeuwen (CAI 211554), Middeleeuwse funderingsresten van de Klerkenkapel, resten van een vroegere westertoren van de OLV-Tenhemelopnemingskerk uit de Middeleeuwen, natuursteenblokken en baksteenmetselwerk (CAI 210470), een donkerbruine ophogingslaag/puinlaag met losse skeletfragmenten (CAI 210628), twee ronde waterputten in baksteen met rechthoekige, bakstenen kanaaltjes en een overwelfde kelder uit de 17^{de} eeuw (CAI 52000), aardewerk uit de Romeinse Tijd en een stadspoort uit de Late Middeleeuwen (CAI 158409), kelders uit de 20^{ste} eeuw (CAI 224294), een oorlogsprojectiel en een onderaardse gang uit de Late Middeleeuwen en een niet gedateerde waterput (CAI 151454), het Kasteel Speelhof dat teruggaat tot de 16^{de} eeuw (CAI 52624), het Laatmiddeleeuws begijnhof (CAI 214436), de Begijnhofkerk uit de Late Middeleeuwen (CAI 700479), een 16^{de}-eeuwse stadspoort (CAI 50147), een bol bekertje/minibekertje uit de Late Middeleeuwen (CAI 700790), een Laatmiddeleeuwse pelgrimsampulle, een bronzen lepel uit de 14^{de}-15^{de} eeuw en een 16^{de}-eeuwse koperen munt (CAI 219170), een menselijk skelet (CAI 209459), een onregelmatige kuil met aardewerk uit de Late Bronstijd, een aantal paalkuilen, ceramiek en een stenen ommuring uit de Volle Middeleeuwen, kuilen en paalkuilen uit de Late Middeleeuwen, bewoningsresten, een beerput en 7 putten uit de Nieuwe Tijd en een volledig ontmantelde bunker en een aantal granaatkoppen uit de 20^{ste} eeuw (CAI 700873), een kuil en fundering uit de Middeleeuwen, een kuil, een greppel en een paalkuil uit de Volle Middeleeuwen en verschillende sporen uit de Nieuwe Tijd (CAI 208220) en tenslotte een segment van de dichtgegooiden stadsgracht van Sint-Truiden, bakstenen muren, een paalkuil en sporen van recente bewoning binnen de historische stadskern van Sint-Truiden, allen daterend uit de Nieuwste Tijd (CAI 224401).

De kans op het aantreffen van archeologische sporen op deze site hoog is gezien de ligging binnen een historisch belanghebbende site als de Abdijsite en de recente vondsten in de directe omgeving. De potentiële sporen kunnen zover teruggaan als de Steentijd, met een hoog potentieel op vondsten uit de Middeleeuwen en Nieuwe Tijd. Door de aanwezige verhardingen en putten is de bodem deels verstoord, maar de exacte diepte van deze verstoring is niet gekend.

5 RESULTATEN BUREAUONDERZOEK

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het bureauonderzoek samengevat en geanalyseerd. Deze analyse leidt tot een advies voor een eventueel vervolgonderzoek of voor een vrijgave van het terrein. Dit advies dient bekrachtigd te worden door het Agentschap Onroerend Erfgoed.

5.1 ALGEMEEN

Naar aanleiding van een omgevingsvergunning heeft ARCHEBO bvba een archeologienota opgemaakt voor het terrein aan de Stenaartberg 2-2A in Sint-Truiden (Limburg). Het projectgebied ligt binnen een vastgestelde archeologische zone, een beschermde archeologische site, een UNESCO werelderfgoed bufferzone en een beschermd stads- of dorpsgezicht. Het projectgebied ligt ook binnen de contouren van de Benedictijnenabdij Sint-Trudo, waarvan de kerktoeren en de overblijfselen van de abdij een beschermd monument zijn. De rest van de huidige abdij staat geregistreerd als vastgesteld bouwkundig erfgoed. Binnen het projectgebied zal de opdrachtgever de aanwezige speelplaats opbreken en vervangen door een nieuwe verharding. Het projectgebied is ca. 932,435 m² groot.

5.2 BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN

Het doel van dit bureauonderzoek was een archeologische evaluatie van het terrein. Hierbij kunnen volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

1. *Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens?*

Historische gegevens werden door middel van bronnenonderzoek en cartografisch onderzoek verworven. Cartografisch onderzoek heeft aangetoond dat het oosten van het projectgebied vanaf de 2^{de} helft van de 18^{de} eeuw bebouwd was. Vermoedelijk is de rest van het projectgebied verhard sinds de 19^{de} eeuw.

Het projectgebied ligt binnen de Sint-Trudo abdij die teruggaat tot de Vroege Middeleeuwen (**CAI 51959**). In de directe en ruime omgeving van het terrein zijn ook meerdere archeologische waarden gekend. Het betreft een kruikje met brede hoge hals uit de Late Middeleeuwen (**CAI 700786**), het Capucijnenklooster dat teruggaat tot de Volle Middeleeuwen (**CAI 700481**), lagen en sporen van bewoning (vermoedelijk uit de Volle Middeleeuwen), veel Middeleeuws materiaal en lagenpakketten uit de 18^{de}, 19^{de} en 20^{ste} eeuw (**CAI 224325**), een 19^{de}-eeuwse waterput (**CAI 700030**), een oude muur uit een soort mergelstenen uit de Late Middeleeuwen (**CAI 210275**), 16^{de}-eeuwse muurrestanten van woonhuizen (**CAI 157052**), een donkere humusrijke stadsbodem en een funderingsmuur uit de Middeleeuwen, 3 niveaus met begravingen (11^{de} - 2^{de} helft 17^{de} eeuw), verschillende afzonderlijke graven, ijzeren nagels (van grafkisten), fragmenten van natuursteen en aardewerk, meerdere fragmenten dierlijk bot uit de Middeleeuwen, een opgebracht zandpakket uit de Nieuwe Tijd en een puinlaag (niet gedateerd) (**CAI 218378**), een stadspoort uit de Late Middeleeuwen (**CAI 207883**), de Onze-Lieve-Vrouw-kerk die teruggaat tot de Volle Middeleeuwen (**CAI 163087**), de Laatmiddeleeuwse wal (**CAI 207882**), een oude pint uit de Late Middeleeuwen (**CAI 700788**), De Sint-Gangulfuskerk die teruggaat tot de Volle Middeleeuwen (**CAI 51869**), een deel van een bakstenen, met kalkzandmortel gemetseld booggewelf en een deel van een kelder uit de Late Middeleeuwen (**CAI 209904**), het stadhuis met haltoren dat teruggaat tot de Late Middeleeuwen (**CAI 700781**), een fundering, vermoedelijk van de (verdwenen) Klerkenkapel uit de Volle Middeleeuwen (**CAI 211554**), Middeleeuwse funderingsresten van de Klerkenkapel, resten van een vroegere westertoren van de OLV-Tenhemelopnemingskerk uit de Middeleeuwen, natuursteenblokken en baksteenmetselwerk (**CAI 210470**), een donkerbruine ophogingslaag/puinlaag met losse skeletfragmenten (**CAI 210628**), twee ronde waterputten in baksteen met rechthoekige, bakstenen kanaaltjes en een overwelfde kelder uit de 17^{de} eeuw (**CAI 52000**), aardewerk uit de Romeinse Tijd en een stadspoort uit de Late Middeleeuwen (**CAI 158409**), kelders uit de 20^{ste} eeuw (**CAI 224294**), een oorlogsprojectiel en een onderaardse gang uit de Late Middeleeuwen

en een niet gedateerde waterput (CAI 151454), het Kasteel Speelhof dat teruggaat tot de 16^{de} eeuw (CAI 52624), het Laatmiddeleeuws begijnhof (CAI 214436), de Begijnhofkerk uit de Late Middeleeuwen (CAI 700479), een 16^{de}-eeuwse stadspoort (CAI 50147), een bol bekertje/minibekertje uit de Late Middeleeuwen (CAI 700790), een Laatmiddeleeuwse pelgrimsampulle, een bronzen lepel uit de 14^{de}-15^{de} eeuw en een 16^{de}-eeuwse koperen munt (CAI 219170), een menselijk skelet (CAI 209459), een onregelmatige kuil met aardewerk uit de Late Bronstijd, een aantal paalkuilen, ceramiek en een stenen ommuring uit de Volle Middeleeuwen, kuilen en paalkuilen uit de Late Middeleeuwen, bewoningsresten, een beerput en 7 putten uit de Nieuwe Tijd en een volledig ontmantelde bunker en een aantal granaatkoppen uit de 20^{ste} eeuw (CAI 700873), een kuil en fundering uit de Middeleeuwen, een kuil, een greppel en een paalkuil uit de Volle Middeleeuwen en verschillende sporen uit de Nieuwe Tijd (CAI 208220) en tenslotte een segment van de dichtgegooiden stadgracht van Sint-Truiden, bakstenen muren, een paalkuil en sporen van recente bewoning binnen de historische stadskern van Sint-Truiden, allen daterend uit de Nieuwste Tijd (CAI 224401).

2. *Welke info valt er te vinden over de voormalige constructies op het terrein?*

Aan de hand van het kaartmateriaal konden we achterhalen dat er binnen het oosten van het projectgebied gebouwen stonden vanaf de tweede helft van de 18^{de} eeuw. De rest van het projectgebied is verhard in de loop van de 19^{de} eeuw.

3. *Welke archeologische structuren kunnen ter hoogte van het projectgebied verwacht worden op basis van een analyse van het historische kaart- en bronnenmateriaal?*

Op basis van de historische bronnen en kaarten kan geen uitsluitend gemaakt worden in de te verwachten structuren. Op de Ferrariskaart ligt het projectgebied binnen het tuingedeelte/bedrijvengedeelte van het abdijdomein. Het oosten van het projectgebied kruist met de bebouwing, de rest ligt binnen de tuin. Vermoedelijk kunnen sporen van moestuinen en/of bleekweides aangetroffen worden. In de loop van de 19^{de} eeuw wordt het terrein verhard.

4. *In welke mate en in welke zones kan er een recente verstoring verwacht worden van archeologisch erfgoed?*

Ter hoogte van de bestaande verharding, RWA-put en infiltratieputten is er verstoring van de bodem en het bodemarchief te verwachten. De exacte diepte van deze verstoring is niet gekend.

5.3 SAMENVATTING / ASSESSMENT BUREAUONDERZOEK

In deze samenvatting wordt een kort overzicht gegeven van de werkwijze van het bureauonderzoek en de belangrijkste conclusies. Bovendien wordt een afweging gemaakt van de noodzaak voor verder vooronderzoek voor de locatie.

5.3.1 Samenvatting voor een gespecialiseerd publiek

Binnen het projectgebied zal de opdrachtgever de bestaande verharding (betontegels en fundering) laten opbreken en vervangen door een nieuwe verharding. Deze zal opgebouwd zijn uit 20cm onderfundering, 15cm fundering, 3cm straatlaag en waterdoorlatende klinkers (8cm dik). De huidige RWA-put en infiltratieputten blijven behouden. Het projectgebied is ca. 932,435 m² groot.

Het projectgebied ligt binnen de Sint-Trudo abdij die teruggaat tot de Vroege Middeleeuwen. In de directe en ruime omgeving van het terrein zijn ook meerdere archeologische waarden gekend. Het betreft een kruikje met brede hoge hals uit de Late Middeleeuwen, het Capucijnenklooster dat teruggaat tot de Volle Middeleeuwen, lagen en sporen van bewoning (vermoedelijk uit de Volle Middeleeuwen), veel Middeleeuws materiaal en lagenpakketten uit de 18^{de}, 19^{de} en 20^{ste} eeuw, een 19^{de}-eeuwse waterput, een oude muur uit een soort mergelstenen uit de Late Middeleeuwen, 16^{de}-

eeuwse muurrestanten van woonhuizen, een donkere humusrijke stadsbodem en een funderingsmuur uit de Middeleeuwen, 3 niveaus met begravingen (11^{de} - 2^{de} helft 17^{de} eeuw), verschillende afzonderlijke graven, ijzeren nagels (van grafkisten), fragmenten van natuursteen en aardewerk, meerdere fragmenten dierlijk bot uit de Middeleeuwen, een opgebracht zandpakket uit de Nieuwe Tijd en een puinlaag (niet gedateerd), een stadspoort uit de Late Middeleeuwen, de Onze-Lieve-Vrouw-kerk die teruggaat tot de Volle Middeleeuwen, de Laatmiddeleeuwse wal, een oude pint uit de Late Middeleeuwen, De Sint-Gangulfuskerk die teruggaat tot de Volle Middeleeuwen, een deel van een bakstenen, met kalkzandmortel gemetseld booggewelf en een deel van een kelder uit de Late Middeleeuwen, het stadhuis met haltoren dat teruggaat tot de Late Middeleeuwen, een fundering, vermoedelijk van de (verdwenen) Klerkenkapel uit de Volle Middeleeuwen, Middeleeuwse funderingsresten van de Klerkenkapel, resten van een vroegere westertoren van de OLV-Tenhemelopnemingskerk uit de Middeleeuwen, natuursteenblokken en baksteenmetselwerk, een donkerbruine ophogingslaag/puinlaag met losse skeletfragmenten, twee ronde waterputten in baksteen met rechthoekige, bakstenen kanaaltjes en een overwelfde kelder uit de 17^{de} eeuw, aardewerk uit de Romeinse Tijd en een stadspoort uit de Late Middeleeuwen, kelders uit de 20^{ste} eeuw, een oorlogsprojectiel en een onderaardse gang uit de Late Middeleeuwen en een niet gedateerde waterput, het Kasteel Speelhof dat teruggaat tot de 16^{de} eeuw, het Laatmiddeleeuws begijnhof, de Begijnhofkerk uit de Late Middeleeuwen, een 16^{de}-eeuwse stadspoort, een bol bekertje/minibekertje uit de Late Middeleeuwen, een Laatmiddeleeuwse pelgrimsampulle, een bronzen lepel uit de 14^{de}-15^{de} eeuw en een 16^{de}-eeuwse koperen munt, een menselijk skelet, een onregelmatige kuil met aardewerk uit de Late Bronstijd, een aantal paalkuilen, ceramiek en een stenen ommuring uit de Volle Middeleeuwen, kuilen en paalkuilen uit de Late Middeleeuwen, bewoningsresten, een beerput en 7 putten uit de Nieuwe Tijd en een volledig ontmantelde bunker en een aantal granaatkoppen uit de 20^{ste} eeuw, een kuil en fundering uit de Middeleeuwen, een kuil, een greppel en een paalkuil uit de Volle Middeleeuwen en verschillende sporen uit de Nieuwe Tijd en tenslotte een segment van de dichtgegooiden stadsgracht van Sint-Truiden, bakstenen muren, een paalkuil en sporen van recente bewoning binnen de historische stadskern van Sint-Truiden, allen daterend uit de Nieuwste Tijd.

Aan de hand van het kaartmateriaal konden we achterhalen dat er binnen het oosten van het projectgebied gebouwen stonden vanaf de tweede helft van de 18^{de} eeuw. Vermoedelijk is de rest van het projectgebied verhard vanaf de 19^{de} eeuw.

Op de bodemkaart wordt het terrein gekarteerd als OB (bebouwde zone). Het projectgebied ligt op een noordwest-gerichte helling aan de Cicindria-vallei. De Cicindria stroomt (ondergronds) net ten westen van het projectgebied, ca. 450m ten noordoosten van het projectgebied ontspringt de Trudobronbeek. Volgens het Digitaal Hoogtemodel ligt het projectgebied tussen ongeveer 48 en 51,5 meter boven de zeespiegel.

De kans op het aantreffen van archeologische sporen op deze site hoog is gezien de ligging binnen een historisch belanghebbende site als de Abdijsite en de recente vondsten in de directe omgeving. De potentiële sporen kunnen zover teruggaan als de Steentijd, met een hoog potentieel op vondsten uit de Middeleeuwen en Nieuwe Tijd. Door de aanwezige verhardingen en putten is de bodem deels verstoord, maar de exacte diepte van deze verstoring is niet gekend.

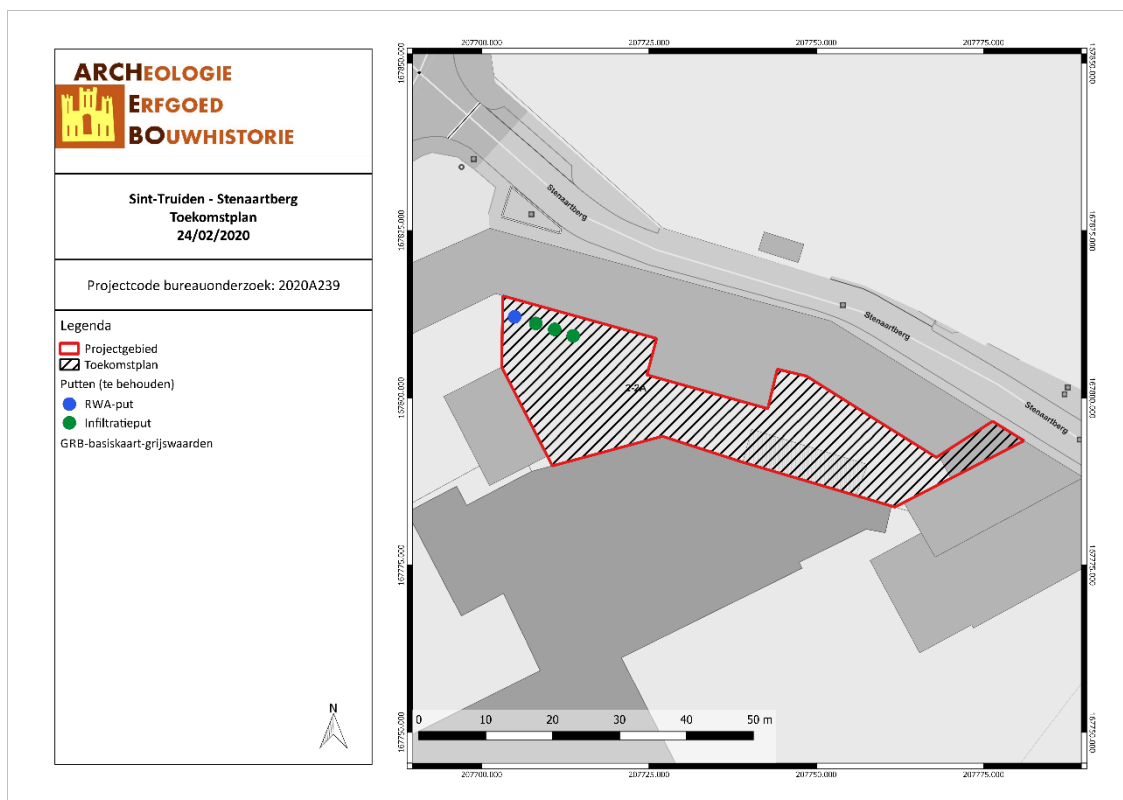
5.3.2 Samenvatting voor een niet-gespecialiseerd publiek

Binnen het projectgebied zal de opdrachtgever de bestaande verharding (betontegels en fundering) laten opbreken en vervangen door een nieuwe verharding. Deze zal opgebouwd zijn uit 20cm onderfundering, 15cm fundering, 3cm straatlaag en waterdoorlatende klinkers (8cm dik). De huidige RWA-put en infiltratieputten blijven behouden. Het projectgebied is ca. 932,435 m² groot.

Het projectgebied ligt binnen de Sint-Trudo abdij uit de Vroege Middeleeuwen. In de directe en ruime omgeving van het terrein zijn ook meerdere archeologische waarden gekend. Het betreft een onregelmatige kuil met aardewerk uit de Late Bronstijd, aardewerk uit de Romeinse Tijd, een donkere humusrijke stadsbodem, een funderingsmuur, meerdere fragmenten dierlijk bot, funderingsresten van de Klerkenkapel, resten van een vroegere westertoren van de OLV-Tenhemelopnemingskerk, een kuil en een fundering uit de Middeleeuwen, het Capucijnenklooster, de Onze-Lieve-Vrouw-kerk, de Sint-Gangulfuskerk, een fundering (verdwenen Klerkenkapel?), een aantal paalkuilen, ceramiek, een stenen ommuring, een kuil, een greppel en lagen en sporen van bewoning uit de Volle Middeleeuwen, een kruikje met brede hoge hals, een stadspoort, een oude pint, een deel van een bakstenen, met kalkzandmortel gemetseld booggewelf, een deel van een kelder het stadhuis met haltoren, kuilen en paalkuilen, een stadspoort, een oorlogsprojectiel, een onderaardse gang, een oude muur uit een soort mergelstenen, een bol bekertje/minibekertje, de Begijnhofkerk, de stadswal, het begijnhof en een pelgrimsampulle uit de Late Middeleeuwen, een bronzen lepel uit de 14^{de}-15^{de} eeuw, een opgebracht zandpakket, bewoningsresten, een beerput en 7 putten uit de Nieuwe Tijd, muurrestanten van woonhuizen, het Kasteel Speelhof, een stadspoort en een koperen munt uit de 16^{de} eeuw, twee ronde waterputten in baksteen met rechthoekige, bakstenen kanaaltjes en een overwelfde kelder uit de 17^{de} eeuw, een waterput uit de 19^{de} eeuw, kelders, een volledig ontmantelde bunker en een aantal granaatkoppen uit de 20^{ste} eeuw, een segment van de dichtgegooide stadsgracht van Sint-Truiden, bakstenen muren, een paalkuil en sporen van recente bewoning binnen de historische stadskern van Sint-Truiden uit de Nieuwste Tijd, 3 niveaus met begravingen en verschillende afzonderlijke graven (11^{de} - 2^{de} helft 17^{de} eeuw), lagenpakketten uit de 18^{de}, 19^{de} en 20^{ste} eeuw en tenslotte ijzeren nagels (van grafkisten), fragmenten van natuursteen en aardewerk, een puinlaag, natuursteenblokken, baksteenmetselwerk, een donkerbruine ophogingslaag/puinlaag met losse skeletfragmenten, een waterput en een menselijk skelet (niet gedateerd).

Vanaf de 19^{de} eeuw is de bodem verstoord geweest door het verharderen van het terrein en het plaatsen van een RWA-put en infiltratieputten. Het is moeilijk om in te schatten hoe groot de veroorzaakte verstoring is.

Omwille van de ligging kunnen steentijdsites verwacht worden. Sporensites kunnen eveneens verwacht worden, gezien de ligging binnen de Sint-Trudo abdijsite en de recente vondsten in de directe omgeving.



SIST/20/02/24/30 - Digitale aanmaak

Figuur 36: Synthesepan met aanduiding van de geplande werken (ARCHEBO bvba, 2020)

5.4 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Uit het bureauonderzoek is gebleken dat de geplande werken het archeologisch bodemarchief mogelijks zullen verstoren. Het opbreken van de bestaande verhardingen dient begeleid te worden door een erkend archeoloog. Vervolgens kunnen er proefputten geplaatst worden om het aantal archeologische niveaus en de dieptes van deze niveaus vast te stellen.

6 BIBLIOGRAFIE

Publicaties

"Archeologienota Sint-Truiden, Viaductstraat 11". Archeologienota - Programma van Maatregelen. Bree: HAAST bvba, 2016.

Claesen, Jan, Ben Van Genechten, Alexander Doucet, en Evelien Audenaert. "Programma van maatregelen Sint-Truiden - Slachthuissite (sloop onder maaiveld)". Archeologienota - Programma van Maatregelen. Kortenaeken: ARCHEBO bvba, december 2019.

Claesen, Jan, Ben Van Genechten, Giel Verbeelen, Evelien Dirix, Annelien Sys, Evelien Audenaert, Kevin Bouckaert, en Emma Keersmaekers. "Programma van Maatregelen Sint-Truiden - Slachthuissite (sloop)". Archeologienota - Programma van Maatregelen. Kortenaeken: ARCHEBO bvba, april 2018.

Claeys, Simon, en David Janssens. "Archeologienota Zepperenweg te Sint-Truiden (Limburg)". Archeologienota - Programma van Maatregelen. Gent: ADEDE bvba, 2019.

De Loof, Anne. "Archeologienota met uitgesteld vooronderzoek Sint-Truiden - Diesterstraat 14/16". Archeologienota - Programma van Maatregelen. Sint-Truiden: Bouwen en Milieu nv, 2019.

De Loof, Anne. "Archeologienota met uitgesteld vooronderzoek Sint-Truiden, Stapelstraat 82-84". Archeologienota - Programma van Maatregelen. Sint-Truiden: Bouwen en Milieu nv, 2018.

De Loof, Anne, en Rik van de Konijnenburg. "Archeologienota met uitgesteld vooronderzoek Sint-Truiden, Nieuwpoort 4-10". Archeologienota - Programma van Maatregelen. Sint-Truiden: Bouwen en Milieu nv, 2017.

De Nutte, G., R. Simons, T. Deville, en S. Houbrechts. "Nieuwpoort 4-10 te Sint-Truiden (gem. Sint-Truiden)". Nota. Hasselt: Condor Archaeological Research bvba, juni 2018.

De Nutte, G., R. Simons, T. Deville, en S. Houbrechts. "Rijschoolstraat 16-26 te Sint-Truiden (gem. Sint-Truiden)". Archeologienota - Verslag van Resultaten. Hasselt: Condor Archaeological Research bvba, juli 2017.

De Nutte, G., R. Simons, T. Deville, en S. Houbrechts. "Slachthuisstraat, Speelhoflaan, Vissegatstraat, Schuurhof en de Clement Cartuyvelstraat te Sint-Truiden (gem. Sint-Truiden)". Archeologienota - Programma van Maatregelen. Hasselt: ArcheoPro Vlaanderen, juli 2017.

De Raymaeker, Annelies. "Archeologienota: De geplande ontwikkeling ter hoogte van het Clarissenklooster te Sint-Truiden". Archeologienota - Programma van Maatregelen. Tienen: Studiebureau Archeologie bvba, 2017.

De Raymaeker, Annelies. "Archeologienota: De uitbreiding van het rusthuis aan Nieuwpoort 18 te Sint-Truiden". Archeologienota - Programma van Maatregelen. Tienen: Studiebureau Archeologie bvba, 2017.

De Winter, Natasja. "Archeologische evaluatie en waardering van de abdijsite van Sint-Truiden (provincie Limburg)". Sint-Truiden: ARON bvba, 2010.

Decramer, Ward, en Wouter Yperman. "Nota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Naamsevest 23 te Sint-Truiden". Nota & Programma van Maatregelen. Tienen: Studiebureau Archeologie bvba, 2018.

Deville, T., en S. Houbrechts. "Stapelstraat te Sint-Truiden (gem. Sint-Truiden)". Archeologienota - Verslag van Resultaten. Hasselt: ArcheoPro Vlaanderen, september 2016.

Deville, T., S. Houbrechts, R. Simons, en G. De Nutte. "Rijschoolstraat 16-26 te Sint-Truiden". Nota. Hasselt: Condor Archaeological Research bvba, oktober 2019.

Gerits, Jan. *Historische steden in Limburg*. Gemeentekrediet, 1989.

Goossens, E., F. Gullentops, en N. Vandenberghe. *Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart - kaartblad 33, Sint-Truiden*. Vlaamse overheid, dienst Natuurlijke Rijdommen, 2007.

Gysseling, Maurits. *Toponymisch woordenboek van België, Nederland, Luxemburg, Noord-Frankrijk en West-Duitsland vóór 1226*. Belgisch Interuniversitair Centrum voor Neerlandistiek, 1960.

Hoebreckx, Maxim, Inge Van de Staey, en Petra Driesen. "Archeologienota Sint-Truiden, Groenmarkt Heraanleg van het plein en omgeving". Archeologienota - Programma van Maatregelen. Tongeren: ARON bvba, 2019.

Janssens, David. "Archeologienota Zepperenweg 7A te Sint-Truiden (Limburg)". Archeologienota - Programma van Maatregelen. Gent: ADEDE bvba, 2016.

Janssens, David. "Archeologienota Zepperenweg 7A te Sint-Truiden (Limburg)". Archeologienota - Programma van Maatregelen. Gent: ADEDE bvba, 2018.

Konijnenburg, Rik van de, en Anne De Loof. "Archeologienota met uitgesteld vooronderzoek Sint-Truiden, Naamsevest 23-25". Archeologienota - Verslag van Resultaten. Sint-Truiden: Bouwen en Milieu nv, 2017.

Van de Staey, Inge, en Petra Driesen. "Archeologienota Broederssite Sint-Truiden - Sloop van de gebouwen". Archeologienota - Programma van Maatregelen. Tongeren: ARON bvba, september 2019.

Van Ranst, E, en C Sys. *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1 : 20 000)*. Gent: Laboratorium voor Bodemkunde, 2000.

Vander Ginst, Vanessa, Wouter Yperman, en Dupont, Laurane. "Archeologienota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Stenaartberg te Sint-Truiden". Archeologienota - Programma van Maatregelen. Tienen: Studiebureau Archeologie bvba, 2017.

Vanholme, Nele. "Herinrichting Groenmarkt, Diesterstraat, Zoutstraat, Plankstraat en Meinstraat Sint-Truiden". Archeologienota - Programma van Maatregelen. Nazareth: RAAP België bvba, december 2017.

Vermeulen, Bram. "Heraanleg van het Sint-Martenplein Sint-Truiden". Archeologienota - Programma van Maatregelen. Nazareth: RAAP België bvba, 2017.

Online bronnen

“Abdijsite benedictijnenabdij Sint-Trudo en Academiezaal”. Geraadpleegd 25 februari 2020. <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/3194>.

Agentschap Onroerend Erfgoed. “Inventaris Onroerend Erfgoed”. Geraadpleegd 17 januari 2017. <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/>.

“Benedictijnenabdij Sint-Trudo”. Geraadpleegd 25 februari 2020. <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/15418>.

“Benedictijnenabdij Sint-Trudo”. Geraadpleegd 25 februari 2020. <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/21131>.

“Benedictijnenabdij Sint-Trudo: kerktoren en overblijfselen abdij”. Geraadpleegd 25 februari 2020. <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/2688>.

“Geopunt”, z.d. <http://www.geopunt.be/>.

“Historische stadskern van Sint-Truiden”. Geraadpleegd 25 februari 2020. <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/11920>.

“Sint-Truiden”. Geraadpleegd 25 februari 2020. <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/13901>.

“Sint-Truiden - Abdijsite Sint-Trudo | Plannen | Onroerend Erfgoed”. Geraadpleegd 25 februari 2020. <https://plannen.onroerenderfgoed.be/plannen/624>.

“Stadhuis Sint-Truiden met belfort: buffer”. Geraadpleegd 25 februari 2020. <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/15037>.

7 FIGURENLIJST

Figuur 1: Criteria bij omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen	4
Figuur 2: Situering van het projectgebied en de coördinaten op de GRB-kadasterkaart (Geopunt, 2020) .	6
Figuur 3: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2020).....	6
Figuur 4: Bestaande toestand (ARCHEBO bvba, 2020)	9
Figuur 5: Situering van het projectgebied op Orthofoto (Geopunt, 2020).....	9
Figuur 6: Situering van het projectgebied op Gewestplan (Geopunt, 2020).....	10
Figuur 7: Toekomstplan (ESA bvba / AE+ architecten, 2020)	10
Figuur 8: Situering van het projectgebied op Toekomstplan (ARCHEBO bvba, 2020)	11
Figuur 9: Doorsnede door de vallei van de Cicindria, van west naar oost, met inplanting van de Abdij ..	13
Figuur 10: Topografische kaart met situering van het projectgebied (Geopunt, 2020).....	13
Figuur 11: Situering van het projectgebied op het Digitaal Hoogtemodel (Geopunt, 2020)	14
Figuur 12: Hoogteprofiel doorheen het plangebied in NW-ZO richting (Geopunt, 2020)	14
Figuur 13: Sint-Truiden aangegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Geopunt, 2020)	15
Figuur 14: Situering van het projectgebied op de Tertiairgeologische kaart (DOV, 2020).....	16
Figuur 15: Situering van het projectgebied op de Quartairgeologische kaart 1/200.000 (DOV, 2020)	17
Figuur 16: Uitleg van het type volgens de quartairgeologische kaart, schaal 1/200.000 (DOV, 2020)	17
Figuur 17: Situering van het projectgebied op de Quartairgeologische kaart 1/50.000 (DOV, 2020)	18
Figuur 18: Situering van het projectgebied op de bodemkaart Vlaanderen (DOV, 2020)	19
Figuur 19: Situering van het projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart (Geopunt, 2020).....	19
Figuur 20: Bodemgebruik in de omgeving van het plangebied volgens de bodemgebruikskaart (Geopunt, 2020).....	20
Figuur 21: Kaart met aanduiding van het projectgebied en de vondstlocaties uit de CAI (CAI, 2020)	27
Figuur 22: Kaart met situering van het projectgebied en IOE-relicten op GRB-basiskaart (IOE, 2020)	30
Figuur 23: Detail uit de Villaretkaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2020)	33
Figuur 24: Detail uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2020).....	33
Figuur 25: Uittreksel uit het primitief kadaster van Sint-Truiden van 1825, Afdeling 1, Sectie H. (Kadaster van Limburg te Hasselt. Scan van het origineel)	34
Figuur 26: Situering van het projectgebied op het Primitief Kadaster van 1825 (De Winter, 2010).....	35
Figuur 27: Het projectgebied op het opmetingsplan van de abdijsite uit 1840 door architect L. Roelandt (De Winter, 2010).....	35
Figuur 28: Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen (Geopunt, 2020)	36
Figuur 29: Situering van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen (Geopunt, 2020)	36
Figuur 30: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1873 (Cartesius, 2020).....	37
Figuur 31: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1904 (Cartesius, 2020).....	37
Figuur 32: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1939 (Cartesius, 2020).....	38
Figuur 33: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1969 (Cartesius, 2020).....	38
Figuur 34: Situering van het projectgebied op de Topografische kaart van 1981-1989 (Cartesius, 2020) 39	
Figuur 35: Situering van het projectgebied op de Orthofoto van 2019 (Geopunt, 2020)	39
Figuur 36: Synthesepan met aanduiding van de geplande werken (ARCHEBO bvba, 2020)	46

8 PLANNENLIJST

SIST/20/02/24/1 - Digitale aanmaak	6
SIST/20/02/24/2 - Digitale aanmaak	6
SIST/20/02/24/3 - Digitale aanmaak	9
SIST/20/02/24/4 - Digitale aanmaak	9
SIST/20/02/24/5 - Digitale aanmaak	10
SIST/20/02/24/6 - Digitale aanmaak	11
SIST/20/02/24/7 - Digitale aanmaak	13
SIST/20/02/24/8 - Digitale aanmaak	14
SIST/20/02/24/9 - Digitale aanmaak	15
SIST/20/02/24/10 - Digitale aanmaak	16
SIST/20/02/24/11 - Digitale aanmaak	17
SIST/20/02/24/12 - Digitale aanmaak	18
SIST/20/02/24/13 - Digitale aanmaak	19
SIST/20/02/24/14 - Digitale aanmaak	19
SIST/20/02/24/15 - Digitale aanmaak	20
SIST/20/02/24/16 - Digitale aanmaak	27
SIST/20/02/24/17 - Digitale aanmaak	30
SIST/20/02/24/18 - Digitale aanmaak	33
SIST/20/02/24/19 - Digitale aanmaak	33
SIST/20/02/24/20 - Digitale aanmaak	35
SIST/20/02/24/21 - Digitale aanmaak	35
SIST/20/02/24/22 - Digitale aanmaak	36
SIST/20/02/24/23 - Digitale aanmaak	36
SIST/20/02/24/24 - Digitale aanmaak	37
SIST/20/02/24/25 - Digitale aanmaak	37
SIST/20/02/24/26 - Digitale aanmaak	38
SIST/20/02/24/27 - Digitale aanmaak	38
SIST/20/02/24/28 - Digitale aanmaak	39
SIST/20/02/24/29 - Digitale aanmaak	39
SIST/20/02/24/30 - Digitale aanmaak	46